

Οι γυναίκες μπροστά!

Ισοτιμία - Επανένωση - Ειρήνη

Θέσεις

προς το 14^ο Παγκύπριο Συνέδριο της ΠΟΓΟ

14^ο Παγκύπριο ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΠΟΓΟ

14 Νοεμβρίου 2021

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ιδεολογική ανάπτυξη του Γυναικείου Ζητήματος	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η θέση μας για τη λύση του Κυπριακού	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Διεθνές Περιβάλλον και Γυναίκα	12
■ Νεοφιλελευθερισμός, Ευρωπαϊκή Ένωση και γυναίκα	13
■ Διεθνισμός - Αλληλεγγύη	15
■ Παγκόσμιο Γυναικείο Κίνημα	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Γυναίκα στην κυπριακή κοινωνία	18
■ Έμφυλα Στερεότυπα και Διακρίσεις	18
■ Γυναίκα, εργασία και κοινωνική πολιτική	19
■ Συμμετοχή της γυναίκας στη δημόσια και πολιτική ζωή	23
■ Η βία κατά των γυναικών	26
■ Υγεία και Γυναίκα	28
■ Γυναίκα και Μετανάστευση	30
■ Γυναίκα και περιβάλλον	32
■ Γυναίκα και Πολιτισμός	34
■ Γυναίκα και Αθλητισμός	35
■ Λοάτκι+	36
■ Γυναίκα και Εξαρτησιογόνες Ουσίες	37
■ Μηχανισμοί και Φορείς Προώθησης της Ισότητας	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Ο ρόλος της ΠΟΓΟ στις σημερινές συνθήκες	41
■ Περιεχόμενο δράσης	42
■ Ο ρόλος και η συμμετοχή νέων γυναικών στη δράση της ΠΟΓΟ	43
■ Ο ρόλο των μελών καθοδηγητικών σωμάτων και στελεχών του κινήματος	44
■ Επαρχιακά Κινήματα	45
■ Τοπικά και Περιφερειακά Κινήματα	45
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	47

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το 14^ο Παγκύπριο Συνέδριο του Γυναικείου Κινήματος ΠΟΓΟ, που θα πραγματοποιηθεί στις 14 Νοεμβρίου 2021, φιλοδοξεί να γίνει ένας ακόμα σταθμός στην πορεία του. Σταθμός και άλμα προς τα μπρος. Για να γίνει το Κίνημά μας ακόμα πιο μαζικό, πιο αποτελεσματικό, πιο σύγχρονο. Για να εμπνεύσει τις νέες γυναίκες του τόπου στον αγώνα για προώθηση αιτημάτων και επίλυση προβλημάτων τους, για ισοτιμία και χειραφέτηση.

Οι Θέσεις του Γενικού Συμβουλίου προς το 14^ο Συνέδριο αποτελούν εργαλείο και τροφή για σκέψη προς τις γυναίκες του τόπου που θέλουν να συμβάλλουν στην προσπάθεια ανάπτυξης πλατιού και γόνιμου διαλόγου ανάμεσα στις χιλιάδες συναγωνίστριες του Κινήματος αλλά και ευρύτερα μέσα στην κοινωνία. Θέλουμε να ακούσουμε προβληματισμούς, ιδέες και εισηγήσεις για να γίνει η ΠΟΓΟ πιο αποτελεσματική στην αποστολή της.

Την περίοδο που διανύουμε η χώρα μας βρίσκεται ενώπιον σοβαρών προκλήσεων. Οι νεοφιλελεύθερες αντιλαϊκές πολιτικές που εφαρμόζει η κυβέρνηση Αναστασιάδη-ΔΗΣΥ έχουν επιπτώσεις σε όλα τα επίπεδα της ζωής. Η διαφθορά και η διαπλοκή είναι πλέον ένα καθημερινό φαινόμενο με εμπλεκόμενους τον ίδιο τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και το στενό οικογενειακό του περιβάλλον. Ταυτόχρονα, το Κυπριακό βρίσκεται σε πρωτοφανές αδιέξοδο καθιστώντας την οριστική διχοτόμηση πραγματικό κίνδυνο.

Την ίδια στιγμή η Κύπρος και ολόκληρος ο κόσμος έχουν βρεθεί τα τελευταία δύο χρόνια ενώπιον νέων προκλήσεων. Η πανδημία COVID-19 έχει ανά το παγκόσμιο, δημιουργήσει νέες προκλήσεις και έχει εντείνει τις ήδη υπάρχουσες ανισότητες ενώ οι ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις συνεχίζουν να δημιουργούν πολέμους και συρράξεις οι οποίες καταστρέφουν ολόκληρες περιοχές του πλανήτη και οδηγούν τους ανθρώπους στο θάνατο και την προσφυγιά. Σε αυτή την εικόνα προστίθεται και η κλιματική κρίση, με τους ειδικούς να προειδοποιούν για άμεση λήψη μέτρων.

Σε αυτό το πλαίσιο τα δικαιώματα και οι κατακτήσεις των γυναικών παρουσιάζουν σοβαρή οπισθοχώρηση. Η αύξηση της φτώχειας και της ανεργίας, η απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων, η συρρίκνωση του κοινωνικού κράτους και η μείωση των υπηρεσιών φροντίδας, η αύξηση της έμφυλης βίας είναι μόνο μερικά από τα παραδείγματα που υπογραμμίζουν πως το Γυναικείο Κίνημα βρίσκεται μπροστά σε νέους αγώνες που επιβάλλεται να είναι ακόμη πιο μαζικοί και ακόμη πιο ισχυροί.

Το σύνθημα του 14^{ου} Παγκύπριου Συνεδρίου του Γυναικείου Κινήματος ΠΟΓΟ συμπυκνώνει τους στόχους μας: **Οι γυναίκες μπροστά! ΙΣΟΤΙΜΙΑ-ΕΠΑΝΕΝΩΣΗ-ΕΙΡΗΝΗ.**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Ιδεολογική ανάπτυξη του Γυναικείου Ζητήματος

Το Γυναικείο Κίνημα ΠΟΓΟ είναι το πρωτοπόρο γυναικείο κίνημα των γυναικών της εργατικής τάξης και των λαϊκών στρωμάτων της Κύπρου. Δημιουργήθηκε ως αποτέλεσμα της δράσης των γυναικών της Κύπρου που αγωνίζονται ενάντια σε κάθε μορφή ανισότητας, εκμετάλλευσης και καταπίεσης και εργάζονται για βελτίωση της θέσης των γυναικών της Κύπρου και οικοδόμηση μιας δίκαιης κοινωνίας. Αντλεί τη δύναμη του από τη συνειδητή δράση και συμμετοχή των μελών του, από τη συνεχή διεύρυνση και ενίσχυση των δεσμών του με τις γυναίκες και την κοινωνία.

Οι διακρίσεις σε βάρος των γυναικών ως κοινωνικό φαινόμενο εκδηλώνονται σε όλους τους τομείς της κοινωνικής και προσωπικής ζωής και πηγάζουν από την πατριαρχία και τις ταξικές σχέσεις εκμετάλλευσης.

Ενώ ο καπιταλισμός δεν αποτελεί την αιτία της καθυστάσεως των γυναικών, καθώς αυτή προϋπήρχε για χιλιετίες, εντούτοις σήμερα το καπιταλιστικό σύστημα διαιωνίζει αυτή την καθυστάση. Οι γυναίκες στον καπιταλισμό τυχάνουν εκμετάλλευσης ως μια εύκολη πηγή φτηνής εργασίας. Παρά τα μεγάλα λόγια για «τον κόσμο των ανερχόμενων γυναικών» και παρά τους νόμους που υποτίθεται πως εγγυώνται την «ισότητα», οι γυναίκες εργαζόμενες παραμένουν σήμερα το πιο εκμεταλλεόμενο και καταπιεσμένο κομμάτι του ανθρώπινου εργατικού δυναμικού.

Η καταπίεση των γυναικών είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την

καπιταλιστική τάξη πραγμάτων και για να κατανοήσουμε πλήρως την καταπίεση των γυναικών πρέπει να κατανοήσουμε τον καπιταλισμό. Στη δική μας αντίληψη έννοιες όπως ο σεξισμός και η πατριαρχία, πρέπει να εξετάζονται και σε συνάρτηση με τον καπιταλισμό και τις μορφές της ταξικής εκμετάλλευσης της γυναικείας υποτέλειας.

Η έννοια της πατριαρχίας βασίζεται στην ανδρική κυριαρχία σε όλη την οργανωμένη κοινωνία και τις ατομικές σχέσεις. Η υλική βάση της εντοπίζεται στον έλεγχο της γυναικείας εργατικής δύναμης. Η πατριαρχία αντλεί δύναμη από τον έλεγχο στις αναπαραγωγικές δυνατότητες των γυναικών και στη γυναικεία σεξουαλικότητα ενώ αλλάζει και μεταμορφώνεται σε κάθε κοινωνία ανάλογα με την πολιτιστική και ιστορική περίοδο.

Για να πετύχουμε στον αγώνα μας είναι σημαντικό να αποδομήσουμε τους μηχανισμούς που χρησιμοποιεί ο καπιταλισμός για να επιβάλλει και να διαιωνίζει ανισότητες και διακρίσεις. Στον αγώνα μας για στατική κοινωνία επιδιώκουμε κατάλυση της πατριαρχίας και κάθε μορφής εκμετάλλευσης, μέχρις ότου πετύχουμε μια ποιοτικά ανώτερη κοινωνία σε ένα κόσμο χωρίς εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο. Στις γυναίκες τίποτα δεν χαρίστηκε, όλα κατακτήθηκαν μέσα από αγώνες. Παρά τις σημερινές δύσκολες και σύνθετες συνθήκες και τον περιορισμένο ελεύθερο τους χρόνο, οι γυναίκες είναι σημαντικό να συνεχίσουν να αγωνίζονται. Ο ρόλος

του Κινήματος μας είναι να συμβάλει στην ανάπτυξη ταξικής συνείδησης και στη συμμετοχή στη συλλογική και οργανωμένη πάλη.

Είναι φανερό ότι ο δρόμος είναι ακόμα μακρύς και ανηφορικός. Μπροστά μας ορθώνονται νέα καθήκοντα, στα οποία πρέπει να ανταποκριθούμε με οργανωμένους αγώνες. Αγώνες που θα αποκαλύπτουν και θα αντιπαλεύουν την εκμετάλλευση που υφίσταται η γυναίκα και θα διευρύνουν τις κατακτήσεις της στην κυπριακή κοινωνία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η θέση μας για τη λύση του Κυπριακού

Το Γυναικείο Κίνημα ΠΟΓΟ επαναβεβαιώνει την πάγια θέση του για λύση του Κυπριακού προβλήματος στη βάση αρχών το συντομότερο δυνατό, εκτιμώντας ότι η απελευθέρωση και επανένωση του τόπου και του λαού μας αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ενότητα των αγώνων όλων των γυναικών της Κύπρου που στόχο έχουν την κατάκτηση της ισοτιμίας των φύλων.

Για πέντε σχεδόν δεκαετίες το Κυπριακό παραμένει το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει ο κυπριακός λαός στο σύνολό του. Το Κυπριακό είναι διεθνές πρόβλημα εισβολής, κατοχής, παράνομου εποικισμού, εθνικού ξεκαθαρίσματος και ξένων επεμβάσεων. Η κατοχική Τουρκία συνεχίζει να παραβιάζει απροκάλυπτα την ανεξαρτησία και την εδαφική ακεραιότητα της Κυπριακής Δημοκρατίας καταπατώντας βασικές αρχές του Διεθνούς Δικαίου, του Καταστατικού Χάρτη του ΟΗΕ, σωρεία ψηφισμάτων και αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης και του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, τις αρχές και αξίες στις οποίες εδράζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση, τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις βασικές ελευθερίες του συνόλου του Κυπριακού λαού. Παράλληλα, ενισχύει τις επεκτατικές τις επιδιώξεις σε βάρος της κυριαρχίας και των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η διεξαγωγή σεισμικών ερευνών και γεωτρήσεων εντός των χωρικών υδάτων και της ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας συνιστά κατάφωρη παραβίαση του Δικαίου της Θάλασσας. Ταυτόχρονα, οι κλιμακούμενες μεθοδεύσεις για εποί-

κισμό της περίκλειστης περιοχής της Αμμοχώστου ανατρέπουν δυσμενώς το στάτους της περιοχής και παραβιάζουν τα σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ και ειδικότερα το 550 (1984) και 789 (1992).

Το Γυναικείο Κίνημα ΠΟΓΟ επαναβεβαιώνει την πάγια θέση του για λύση του Κυπριακού προβλήματος στη βάση αρχών το συντομότερο δυνατό, εκτιμώντας ότι οι διεθνείς και οι εσωτερικές πτυχές του προβλήματος είναι εξίσου σημαντικές. Υπενθυμίζει ότι το Κυπριακό πρέπει να λυθεί μέσα στο πλαίσιο του ΟΗΕ και στη βάση των ψηφισμάτων του διεθνούς οργανισμού, των συμφωνιών υψηλού επιπέδου 1977 και 1979, του διεθνούς δικαίου, των ευρωπαϊκών αρχών και αξιών. Εκφράζει παράλληλα ανησυχία για τη διαιώνιση του Κυπριακού που επιτρέπει στην κατοχική Τουρκία να δημιουργεί τετελεσμένα επί του εδάφους, τα οποία εξυπηρετούν τις διχοτομικές της επιδιώξεις.

Μοναδική προσφερόμενη επιλογή για το λαό μας συνιστά η μετεξέλιξη της Κυπριακής Δημοκρατίας σε δικοινοτική, διζωνική ομοσπονδία όπως συμφωνήθηκε από το 1977. Μια λειτουργική, βιώσιμη και στο μέτρο του δυνατού δίκαιη λύση δικοινοτικής, διζωνικής ομοσπονδίας με πολιτική ισότητα, όπως αυτή περιγράφεται στα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας μπορεί να διασφαλίζει την ενότητα της χώρας και του λαού, την κοινή οικονομική πρόοδο και ανάπτυξη, καθώς και το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

όλων των Κυπρίων. Αυτές είναι και οι προϋποθέσεις που θέτουμε για τους μελλοντικούς κοινούς ταξικούς, πολιτικούς και κοινωνικούς αγώνες Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων.

Στο διάστημα που μεσολάβησε από το 13^ο Παγκύπριο Συνέδριο της ΠΟΓΟ καταγράφηκαν σημαντικότερες εξελίξεις. Το Κυπριακό εισήλθε σε μια περίοδο έντονης διαπραγματευτικής δραστηριότητας, με αποκορύφωμα τη Διάσκεψη για την Κύπρο στο Κραν Μοντανά το 2017. Δυστυχώς, παρά τις συγκλίσεις που είχαν επιτευχθεί μέχρι και το τέλος της Διάσκεψης, αυτή οδηγήθηκε σε ναυάγιο με το Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών να καταγράφει στην Έκθεση που υπέβαλε στο Συμβούλιο Ασφαλείας αμέσως μετά, το Σεπτέμβριο του 2017, ότι οι ευθύνες αποδίδονται στους ηγέτες των δύο κοινοτήτων. Ταυτόχρονα, επισημαίνοντας ότι εκεί χάθηκε μια ιστορική ευκαιρία για να καταλήξουν οι πλευρές σε στρατηγική συναντίληψη, αποενοχοποιεί την Τουρκία, αναφέροντας ότι όλες οι εγγυήτριες δυνάμεις πήγαν στην Ελβετία έτοιμες να εξεύρουν αμοιβαία αποδεκτές λύσεις στα ζητήματα της ασφάλειας και των εγγυήσεων.

Μετά το ναυάγιο του 2017 ακολούθησε μια περίοδος παρατεταμένου αδιεξόδου που συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Η αμφισβήτηση των συγκλίσεων και οι αλληπάλληλες παλινδρομήσεις του Προέδρου της Δημοκρατίας, η υποβολή από μέρους του «νέων ιδεών» που συγκρούονται με τις συγκλίσεις και το Πλαίσιο των Έξι Σημείων που είχε καταθέσει ο κ. Γκουτέρες στο Κραν Μοντανά, την ίδια ώρα που η διεθνής κοινότητα αποτιμούσε ως θετική τη στάση της Τουρκίας στη Διάσκεψη του 2017, διευκόλυναν την αποθράσυνση της κατοχικής δύναμης. Αποκορύφωμα της τουρκικής προκλητι-

κότητας ήταν οι παράνομες δραστηριότητές της στην ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας, οι έκνομες μεθοδεύσεις στην Αμμόχωστο και η επίσημη επιστροφή της στη θέση για λύση δύο κρατών. Το 14^ο Συνέδριο της ΠΟΓΟ αποτιμά ότι λανθασμένα και επικίνδυνα ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας επέλεξε να επιδοθεί σε ένα παιχνίδι επίρριψης ευθυνών, στην αποδόμηση σημαντικών πτυχών του διαπραγματευτικού κεκτημένου μέσα από τις «νέες ιδέες» που έκτοτε προτάσσει και σε κινήσεις επικοινωνιακού χαρακτήρα που μοναδικό αποτέλεσμα έχουν τη δημιουργία ψευδαισθήσεων εντός της ελληνοκυπριακής κοινότητας ως προς τα αποτελέσματα που μπορούν να επιφέρουν.

Η φραστική αποδοχή από τον Πρόεδρο Αναστασιάδη της συνέχισης των διαπραγματεύσεων από το σημείο που είχαν μείνει, δηλαδή με σεβασμό στην Κοινή Διακήρυξη του 2014, στις συγκλίσεις που είχαν επιτευχθεί μέχρι και το τέλος της Διάσκεψης του Κραν Μοντανά και στο Πλαίσιο Γκουτέρες, η οποία εκφράστηκε και κατά την άτυπη διάσκεψη της Γενεύης στις 24 Απριλίου 2021, ουδέποτε συνοδεύτηκε από πραγματική και πειστική υιοθέτηση αυτής της θέσης. Η αμφισβήτηση της μίας θετικής ψήφου στο Υπουργικό Συμβούλιο για όλα τα ζητήματα ακυρώνει την αποτελεσματική συμμετοχή της τουρκοκυπριακής κοινότητας ενώ ήταν συμφωνημένη, η θέση για περαιτέρω αποκέντρωση της ομοσπονδίας ενώ οι ομοσπονδιακές αρμοδιότητες είχαν συμφωνηθεί χωρίς μάλιστα να εξηγεί ποιες αρμοδιότητες μπορούν να αποκεντρωθούν και η ιδέα για αντικατάσταση του συμφωνημένου προεδρικού συστήματος από κοινοβουλευτικό, το οποίο θα είναι μη λειτουργικό στις συνθήκες της Κύπρου, αναιρούν όσα διακηρύττει. Αποκορύφωμα της ανερ-

ΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ 14^ο ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΠΟΓΟ

μάστιγης πολιτικής του Προέδρου Αναστασιάδη, η οποία ασκείται υπό την πλήρη κάλυψη που του παρέχει το κυβερνών κόμμα του ΔΗΣΥ, είναι η προβολή της θέσης για επιστροφή στο Σύνταγμα του 1960, η οποία συγκρούεται με τη συμφωνημένη βάση λύσης του Κυπριακού και ικανοποιεί ένα σκληρό ακροδεξιό και εθνικιστικό ακροατήριο που διαχρονικά αντιπαλεύει την ομοσπονδιακή λύση χύνοντας νερό στο μύλο της οριστικής διχοτόμησης. Αποτέλεσμα αυτών των σοβαρών παλινδρομήσεων είναι η εντεινόμενη δυσπιστία της διεθνούς κοινότητας έναντι του Προέδρου Αναστασιάδη και η εκμετάλλευσή τους από την Τουρκία και το διχοτομιστή Τουρκοκύπριο ηγέτη Ερσίν Τατάρ προκειμένου να εισάγουν και να επαναφέρουν στη δημόσια συζήτηση δικές τους επικίνδυνες και αδιέξοδες θέσεις.

Το 14^ο Συνέδριο της ΠΟΓΟ υπογραμμίζει ότι η επανέναρξη των διαπραγματεύσεων υπό την αιγίδα του ΟΗΕ και πιο συγκεκριμένα από εκεί που έμειναν κατά τις συνομιλίες στο Κραν Μοντανά, στη βάση δηλαδή της κοινής διακήρυξης του 2014, του Πλαισίου Γκουτέρες της 30^{ης} Ιουνίου 2017 και με το κεκτημένο των συγκλίσεων που είχαν επιτευχθεί, συνιστά μονόδρομο. Αυτά ζητούσε και ο Γ.Γ. του ΟΗΕ στις εκθέσεις του προς το Συμβούλιο Ασφαλείας από τον Σεπτέμβριο του 2017 προκειμένου να διανοιχθεί η προοπτική επανέναρξης μιας διαπραγμάτευσης που να έχει νόημα. Εκτιμούμε παράλληλα ότι η πρόταση που είχε υποβληθεί από το ΑΚΕΛ τον περασμένο Δεκέμβριο προς τον Πρόεδρο Αναστασιάδη αναφορικά με το τι έπρεπε να πράξει για να αντιμετωπιστεί η επικίνδυνη διολίσθηση και να δημιουργηθούν προϋποθέσεις για ουσιαστική επανέναρξη της διαπραγμάτευσης με προοπτική επιτυχούς κατάληξης χωρίς να

ξεπερνιούνται κόκκινες γραμμές της ελληνοκυπριακής πλευράς, έπρεπε να τύχει ουσιαστικής αξιοποίησης αντί της απαράδεκτης και ατεκμηρίωτης αποδόμησης που επιχειρήθηκε πρωτίστως από τον κ. Αναστασιάδη.

Η εμπειρία των τελευταίων χρόνων επιβεβαιώνει τη διαχρονική μας εκτίμηση πως η παθητική παρέλευση του χρόνου εξυπηρετεί την Άγκυρα και οδηγεί στη δημιουργία πρόσθετων αρνητικών αποτελεσμάτων. Ταυτόχρονα, διαπιστώνει ότι η αμφισβήτηση των συγκλίσεων και του διαπραγματευτικού κεκτημένου που επιτεύχθηκε μέχρι και το τέλος της Διάσκεψης του Κραν Μοντανά εμποδίζει την επανέναρξη των ουσιαστικών διαπραγματεύσεων και επιτρέπει την πρόταξη νέων επικίνδυνων ιδεών που θα οδηγήσουν σε χρονοβόρες, αδιέξοδες και επικίνδυνες συζητήσεις, καθιστώντας πλέον πιο ορατή από ποτέ άλλοτε την οριστική διχοτόμηση.

Το Γυναικείο Κίνημα ΠΟΓΟ δεν θα πάψει να εργάζεται υπέρ της συνολικής λύσης του Κυπριακού την οποία θα κρίνει ο λαός μέσα από ξεχωριστά δημοψηφίσματα στις δύο κοινότητες, κατόπιν προηγούμενης συμφωνίας ανάμεσα στους δύο ηγέτες. Με τη λύση, πέραν του τερματισμού της κατοχής και της αποκατάστασης της εδαφικής ακεραιότητας και κυριαρχίας της Κυπριακής Δημοκρατίας, θα πρέπει να προνοείται η απαλλαγή από τον εποικισμό, η κατάργηση των όποιων επεμβατικών δικαιωμάτων προκύπτουν από το αναχρονιστικό καθεστώς των εγγυήσεων, η διασφάλιση του δικαιώματος επιστροφής των προσφύγων στις περιουσίες τους, η διαλεύκανση της τύχης όλων των αγνοουμένων. Επιπρόσθετα, εξίσου σημαντικό είναι ότι θα πρέπει να προνοεί την αποστρατιωτικοποίηση της Κυπριακής Δημοκρατίας έξω από τους όποιους στρατι-

ωτικούς συνασπισμούς. Η απομάκρυνση των Βρετανικών Βάσεων παραμένει στόχος ο οποίος εξ'αντικειμένου διευκολύνεται μέσα από την ίδια τη λύση.

Ένας από τους βασικούς τομείς δράσης του Γυναικείου Κινήματος ΠΟΓΟ υπήρξε διαχρονικά η από κοινού ανάληψη πρωτοβουλιών με τις Τουρκοκύπριες συναγωνίστριες. Μέσα από κοινές δράσεις και πρωτοβουλίες έχει εδραιωθεί η άποψή του Κινήματος μας ότι κοινωνικά φαινόμενα όπως η ειρήνη και η ανθρώπινη ασφάλεια είναι αδύνατο να προωθηθούν χωρίς την ενεργό εμπλοκή των γυναικών, οι οποίες πλήττονται όλο και περισσότερο και ως εκ τούτου έχουν διαφορετικές εμπειρίες και απόψεις για την ανοικοδόμηση των κοινωνιών τους, για την προώθηση της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της προώθησης της ισότητας των φύλων. Γεγονός που αναγνωρίστηκε και μέσα από την ομόφωνη υιοθέτηση του ψηφίσματος 1325 «Για τις Γυναίκες,

την Ειρήνη και την Ασφάλεια» (γνωστού ως UNSCR 1325) από το Συμβούλιο Ασφαλείας το 2002.

Το Γυναικείο Κίνημα ΠΟΓΟ θα συνεχίσει να αναλαμβάνει πρωτοβουλίες τόσο σε παγκύπριο όσο και σε τοπικό επίπεδο ώστε όλες οι γυναίκες της Κύπρου, Ελληνοκύπριες και Τουρκοκύπριες, να αναπτύξουν και να εμπλουτίσουν τις κοινές τους δραστηριότητες. Θα συνεχίσει να πρωτοστατεί στην προσπάθεια ανάληψης πρωτοβουλιών που έχουν ως στόχο να υποβοηθήσουν τη δημιουργία κουλτούρας υπέρ της λύσης στη βάση αρχών, να προωθήσουν τη συμμετοχή των γυναικών στη διαδικασία λύσης του Κυπριακού, τη συμπερίληψη των ζητημάτων ισότητας στις δομές και πολιτικές που συζητιούνται για την ομόσπονδη Κυπριακή Δημοκρατία και στην κατοχύρωση της αρχής της ισότητας των φύλων ανάμεσα στις άλλες θεμελιώδεις ελευθερίες στο Σύνταγμα της ομοσπονδιακής Κυπριακής Δημοκρατίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Διεθνές Περιβάλλον και Γυναίκα

Το 14^ο Παγκύπριο Συνέδριο του Γυναικείου Κινήματος ΠΟΓΟ πραγματοποιείται σε μια εποχή αυξημένης διεθνούς αστάθειας και αβεβαιότητας. Η εμφάνιση της παγκόσμιας καπιταλιστικής κρίσης εκφράζεται μέσα από αλληπάλληλους ενδοϊμπεριαλιστικούς ανταγωνισμούς οι οποίοι έχουν οδηγήσει σε αύξηση των μονομερών επεμβάσεων και των έκνομων παρεμβάσεων τρίτων στα εσωτερικά των κρατών καθώς και σε όξυνση των ταξικών αντιθέσεων.

Κατά την περίοδο της πανδημίας Covid-19 και υπό τη σιωπηρή συγκάλυψη των πλείστων μεγάλων διεθνών ΜΜΕ, καθώς και υπό την ανοχή της πλειοψηφίας των κρατών και διεθνών οργανισμών, οι εντάσεις κλιμακώθηκαν επικίνδυνα, οι πολιτικές και στρατιωτικές επεμβάσεις συνεχίστηκαν και οι εκκλήσεις του ΓΓ του ΟΗΕ για παγκόσμια εκκευρία και ανάδειξη της αλληλεγγύης και συνεργασίας δεν βρήκαν καμία ανταπόκριση. Επίσης, κατά την περίοδο της πανδημίας, επιταχύνθηκε η συρρίκνωση του παγκόσμιου παραγόμενου πλούτου σε μια μικρή μερίδα του πληθυσμού της υπηλίου και η φτωχοποίηση της μεγάλης του πλειοψηφίας υπήρξε ραγδαία. Ταυτόχρονα συνεχίστηκε η καλλιέργεια του θρησκευτικού φονταμενταλισμού και μίσους, για λόγους που δεν είναι άσχετοι με τις εξωτερικές επεμβάσεις και πολιτικές τρίτων, επιφέροντας καταστροφικές συνέπειες για τις τοπικές κοινωνίες όπου παρατηρείται. Ανάμεσα σε αυτές περιλαμβάνεται και η αμφισβήτηση της θέσης της γυναίκας στην κοινωνία, η αμφισβήτηση του συνόλου σχεδόν

των δικαιωμάτων της, η βίαιη καταστολή κάθε αντίδρασης που οδηγεί μέχρι και σε γυναικοκτονίες - φαινόμενα που δεν έχουν θέση στον 21ο αιώνα και τα οποία πρέπει να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά από τη διεθνή κοινότητα.

Η τραγική κατάσταση που έχει διαμορφωθεί σε πολλές περιοχές του πλανήτη για όλους τους λόγους που αναφέρονται πιο πάνω, οδήγησε εκατομμύρια ανθρώπους μακριά από την πατρίδα τους, αφού μοναδική σανίδα σωτηρίας και επιβίωσης είναι για αυτούς και τις οικογένειές τους η μετανάστευση και η προσφυγοποίηση. Έτσι και στην ευρύτερη περιοχή μας η δραματική πραγματικότητα που βιώνουν οι άνθρωποι ως απόρροια των ιμπεριαλιστικών επεμβάσεων, της φτώχειας και την ανέχειας της καπιταλιστικής βαρβαρότητας, των κλιματικών αλλαγών των οποίων οι συνέπειες είναι πλέον αισθητές, τους σέρνει στα επικίνδυνα νερά της Μεσογείου. Ανάμεσα σε αυτούς και πολλές γυναίκες οι οποίες όπως και τα παιδιά είναι ιδιαίτερα ευάλωτες στις κακουχίες, στις διακρίσεις και στην εκμετάλλευση.

Μια ιδιαίτερα σημαντική εξέλιξη των τελευταίων ετών είναι πως με αφορμή την πανδημία και την ανάγκη αντιμετώπισής της, επιταχύνθηκε η δημιουργία νέων παρακολουθητικών μηχανισμών για εκατομμύρια πολίτες του πλανήτη. Αυτοί οι μηχανισμοί έρχονται να προστεθούν στο ήδη τεράστιο δίκτυο παρακολουθήσεων που δημιούργησαν οι μυστικές υπηρεσίες ισχυρών κρατών με τη συνέργεια

της ΕΕ και του ΝΑΤΟ, μέσω των οποίων έχουν περισταλεί δημοκρατικές ελευθερίες και δικαιώματα. Στις σημερινές συνθήκες με τον καπιταλισμό να εκφράζεται στην πιο ακραία μορφή του, η περιστολή πολιτικών δικαιωμάτων - όπως είναι ανάμεσα σε άλλα η ελευθερία έκφρασης και της διαδήλωσης - επιφέρει καίριο κύπημα ενάντια στις προοδευτικές δυνάμεις που βασίζουν τη δράση τους στην οργανωμένη πάλη. Την ίδια ώρα, καθίσταται ξεκάθαρο ότι σε αυτήν πρέπει να στοχεύσουμε αφού μόνο μέσα από συντονισμό όλων των προοδευτικών δυνάμεων μπορεί να ανακοπεί η επιβολή των ιμπεριαλιστικών συμφερόντων των ΗΠΑ και των ΝΑΤΟϊκών συμμάχων τους σ' όλες τις γωνιές του πλανήτη, που συνεχίζεται αμείωτα σε βάρος των λαών και της βούλησης τους, σε βάρος της εθνικής κυριαρχίας των κρατών, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών, με πρώτα θύματα γυναίκες και παιδιά.

Νεοφιλελευθερισμός, Ευρωπαϊκή Ένωση και γυναίκα

Η εξελικτική πορεία της θέσης της γυναίκας στην απασχόληση και την οικονομική ζωή περιορίστηκε σε μεγάλο βαθμό από την βαθιά και παρατεταμένη καπιταλιστική κρίση που ξέσπασε το 2008. Οι αισθητές για δέκα και πλέον χρόνια συνέπειες που επέφεραν στη γυναίκα οι πολιτικές του νεοφιλελευθερισμού - τις οποίες επέβαλαν στην Κύπρο οι κυρίαρχοι κύκλοι της Ε.Ε. με τους εδώ συνεργάτες τους ως τον μηχανισμό για αντιμετώπιση της κρίσης - έγιναν δυστυχώς χειρότερες αφοτό ξέσπασε η πανδημία του COVID-19. Βασικό χαρακτηριστικό αυτής της περιόδου είναι η οπισθοδρόμηση σε ότι αφορά τα εργασιακά, οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα

των γυναικών. Παρότι είναι δύσκολο ακόμη να εκτιμηθεί ο πλήρης αντίκτυπος της κρίσης, δεδομένης της έλλειψης αρκετών διατομεακών και συγκριτικών στοιχείων, ουδείς μπορεί να αμφισβητήσει ότι η κρίση του COVID-19 ήρθε να επιδεινώσει τις υφιστάμενες δι-αρθρωτικές ανισότητες μεταξύ των φύλων.

Οι νεοφιλελεύθερες πολιτικές, που κυριαρχούν σε ολόκληρο το ευρωενωσιακό οικοδόμημα, αποτελούν ένα δύσκαμπτο πλαίσιο ακόμη και για τη μερική προώθηση της ισότητας. Συγκεκριμένα, η δραστική συρρίκνωση και κατάργηση κοινωνικών προγραμμάτων και κοινωνικών παροχών, οι ιδιωτικοποιήσεις, η υποβάθμιση των υπηρεσιών υγείας και παιδείας, η κατάργηση ή/και δραστική μείωση του κατώτατου μισθού, η απορρύθμιση της εργασίας με ακόμα μεγαλύτερη επέκταση των ευέλικτων και άτυπων μορφών απασχόλησης, είναι μέτρα ιδιαίτερα επιβλαβή για τη γυναίκα.

Σύμφωνα με μετρήσεις που έγιναν το διάστημα πριν από το ξέσπασμα της πανδημίας 1 δις γυναίκες ζούσαν στην απόλυτη φτώχεια, 540 εκ. γυναίκες και κορίτσια ήταν αναλφάβητα. Οι γυναίκες αποτελούσαν έως και το 80% των προσφύγων και των εκτοπισμένων πληθυσμών παγκοσμίως. Στην Ευρώπη 1 στις 3 γυναίκες είχε υποστεί σωματική ή σεξουαλική βία και πάνω από το 50% των γυναικών είχε πέσει θύμα σεξουαλικής παρενόχλησης κυρίως στο χώρο εργασίας. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το 83% των εργαζομένων με μερική απασχόληση ήταν γυναίκες. Το 2019 το χάσμα ανάμεσα σε άντρες και γυναίκες που απολάμβαναν πλήρη απασχόληση στην Ευρωπαϊκή Ένωση βρισκόταν στο 17.4%.

Η παραδοχή της γενικευμένης αρνητικής εικόνας αναφορικά με την ισότητα των φύλων στην Ευρωπαϊκή Ένωση ακόμη και πριν από

ΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ 14^ο ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΠΟΓΟ

την πανδημία, περιλαμβάνεται σε πρόσφατη Έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (26 Μαΐου 2021) με τίτλο «Συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό της ΕΕ: καιρός τα λόγια να γίνουν πράξη». Η οποία καταλήγει υπογραμμίζοντας πως «μολονότι η Ένωση έχει από μακρού ταχθεί υπέρ της ισότητας των φύλων, εντούτοις, ελάχιστα έχουν γίνει μέχρι σήμερα για τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου, ήτοι για τη συστηματική και ενεργό προώθηση της ισότητας των φύλων κατά τη χάραξη πολιτικών και την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ».

Ανάλογες παραδοχές περιλαμβάνει και η Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ισότητα των φύλων στην ΕΕ του 2021. Αναφέρει ότι οι γυναίκες υπεραντιπροσωπεύονται ανάμεσα στον χαμηλά αμειβόμενο πληθυσμό, στη μερική εργασία και στην εργασία σε συνθήκες ανασφάλειας, όπου δηλαδή κυριαρχούν τα ευέλικτα ωράρια και τα προσωρινά συμβόλαια τα οποία επιδρούν καταλυτικά στις προοπτικές ανέλιξης και οικονομικής αυτάρκειας του γυναικείου πληθυσμού. Όσο αφορά δε τις έμφυλες συνέπειες της κρίσης του COVID-19 σε μια σειρά από τομείς, στη βάση όλων των διαθέσιμων δεδομένων, στην Έκθεση διαπιστώνεται ότι «η επιδημία έχει επιδεινώσει υπάρχουσες ανισότητες ανάμεσα σε γυναίκες και άντρες σχεδόν σε όλους τους τομείς της ζωής, τόσο στην Ευρώπη όσο και αλλού». Ενδεικτικά καταγράφει ότι κατά την περίοδο της πανδημίας οι γυναίκες έχουν τη μερίδα του λέοντος σε σχέση με τη φροντίδα των παιδιών και της οικογένειας. Επιπρόσθετα, η πανδημία έχει εισαγάγει νέες μορφές εργασίας όπως η τηλεργασία η οποία έχει ανατρέψει δεδομένα όπως το ωράριο εργασίας και έχει μετατοπίσει πολλές από τις ευθύνες των εργοδοτών στους εργα-

ζόμενους. Η τηλεργασία, έχει εκθέσει τις γυναίκες σε πιο δυσμενείς εργασιακές συνθήκες, καθώς όταν εργάζονται στο σπίτι, συχνά αναγκάζονται να συνδυάσουν τη δουλειά τους με τη φροντίδα του νοικοκυριού, των παιδιών και των ηλικιωμένων. Κατά μέσο όρο οι γυναίκες προσφέρουν 62 ώρες εβδομαδιαία για τη φύλαξη των παιδιών ενώ οι άντρες μόλις 36, με πιο πιθανή εξέλιξη οι γυναίκες να μειώνουν τις ώρες εργασίας τους ή να εγκαταλείπουν εντελώς τη δουλειά τους προκειμένου να ανταποκριθούν στη φροντίδα των παιδιών. Γεγονός που δυστυχώς τροφοδοτεί τα έμφυλα στερεότυπα.

Εντοπίζοντας ότι οι παθογένειες του νεοφιλελεύθερου οικοδομήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν πρόκειται να μετριαστούν με διακηρυκτικές επισημάνσεις ή αποσπασματικές ενέργειες και αναγνωρίζοντας τα πρόσθετα πιεστικά στοιχεία που προκλήθηκαν από την πλήρη υποτίμηση των πολλαπλών έμφυλων συνεπειών της κρίσης του COVID-19, το Γυναικείο Κίνημα της ΠΟΓΟ σε συνεργασία με την πολιτική ομάδα της Ευρωπαϊκής Ενωτικής Αριστεράς/ Βόρειας Πράσινης Αριστεράς (GUE/NGL) και την Αντιπροσωπεία του ΑΚΕΛ στην ΕΕΑ/ΒΠΑ, αναλαμβάνει διαχρονικά μια σειρά από πρωτοβουλίες και επεξεργάζεται τρόπους με τους οποίους αυτές μπορούν να αντιμετωπιστούν πιο αποφασιστικά και ολοκληρωμένα. Με εκστρατείες ενημέρωσης, δημόσια διαβούλευση, επαφές με αξιωματούχους σε διάφορα επίπεδα, νομοθετικές παρεμβάσεις και μαζικές κινητοποιήσεις αναδεικνύουμε τη σημασία της γυναικείας ισοτιμίας ως κομβικού σταθμού για τη συνολική πρόοδο της κοινωνίας.

Από κοινού, δίνουμε τον αγώνα ώστε μέσα στις σημερινές συνθήκες επέλασης του συντηρητισμού και του νεοφιλελευθερισμού,

- Να τύχουν υπεράσπισης στην ΕΕ τα δικαιώματα της γυναίκας και η ισότητα των φύλων κατά τρόπο που να προάγεται η ανεξαρτησία και η χειραφέτηση των γυναικών,
- Να υιοθετηθούν πολιτικές εστιασμένες στην εργασία που θα συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των σημαντικών ανισοτήτων και των διακρίσεων, θα προάγουν τη μισθολογική και συνταξιοδοτική ισότητα, τη ρύθμιση της εργασίας και του χρόνου εργασίας και θα προασπίζονται το δικαίωμα στη συλλογική διαπραγμάτευση,
- Να αντιμετωπιστεί η ένδεια που πλήττει ειδικότερα τις γυναίκες και να αρθούν οι επισφαλείς συνθήκες εργασίας των γυναικών, περιλαμβανομένων των μεταναστριών που αντιμετωπίζουν επιδείνωση των συνθηκών εργασίας τους με χαμηλότερους μισθούς, περιορισμένα ή καθόλου εργασιακά και κοινωνικά δικαιώματα,
- Να καταπολεμηθεί η βία κατά των γυναικών, σωματική και/ή σεξουαλική, καθώς και ψυχολογική,
- Να διασφαλιστεί η πρόσβαση σε ποιοτικές και ασφαλείς δημόσιες υπηρεσίες για την σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία, συμπεριλαμβανομένης της έκτρωσης,
- Να δημιουργηθούν προσβάσιμες, ποιοτικές και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες μέριμνας ώστε η γυναίκα να επιλέγει ελεύθερα τις δραστηριότητές της και να τερματιστούν οι στερεότυπες αντιλήψεις που τη θέλουν αποκλειστικά υπεύθυνη για τη φροντίδα της οικογένειας,
- Να πάψει η διάρκεια της άδειας μητρότητας και το ύψος του

επιδόματος να καθορίζεται βάσει των οικονομικών πολιτικών, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη κοινωνικοί παράγοντες και παράγοντες σχετικοί με την υγεία, που επηρεάζουν τόσο τις γυναίκες όσο και τα παιδιά, ενώ θα πρέπει η προστασία των δικαιωμάτων μητρότητας, πατρότητας και των γονικών δικαιωμάτων να συνοδεύεται από την προστασία των εργασιακών δικαιωμάτων και την ασφάλεια της εργασίας,

- Να προωθηθεί η ισότιμη συμμετοχή της γυναίκας συμμετέχει στις εθνικές δομές λήψης αποφάσεων, σε διοικητικά συμβούλια, σε πολιτικά κόμματα και διευθυντικές θέσεις εργασίας,
- Να διασφαλιστεί η ρύθμιση της τηλεργασίας και άλλων ψηφιακών μορφών εργασίας με τρόπο που να διασφαλίζονται τα εργασιακά και κοινωνικά δικαιώματα των εργαζομένων γυναικών.

Διεθνισμός - Αλληλεγγύη

Το Γυναικείο Κίνημα ΠΟΓΟ διακρίνεται για την έμπρακτη διεθνιστική αλληλεγγύη του προς τις γυναίκες και τους λαούς του κόσμου που παλεύουν ενάντια στον ιμπεριαλισμό, το νεοφιλελευθερισμό και τις επιπτώσεις της κρίσης και αγωνίζονται ταυτόχρονα, για ισότητα και ισότητα, για δημοκρατικά και εργασιακά δικαιώματα, για κοινωνικές κατακτήσεις, για ειρήνη, ελευθερία, δημοκρατία και σοσιαλισμό.

Οι γυναίκες της Παλαιστίνης, του Λιβάνου, του Ιράκ, του Αφγανιστάν, της Συρίας και των άλλων αγωνιζόμενων λαών αντιστέκονται καθημερινά στην ιμπεριαλιστική επιθετικότητα. Οι γυναίκες της

ΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ 14^ο ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΠΟΓΟ

Κούβας αγωνίζονται για υπεράσπιση της ανεξαρτησίας και της οικοδόμησης του σοσιαλισμού στη χώρα τους. Οι γυναίκες της Ασίας και της Αφρικής βιώνουν απίστευτα δεινά, τα οποία προσβάλλουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και αποτελούν ντροπή για το σύγχρονο πολιτισμό.

Τα στατιστικά στοιχεία επιβεβαιώνουν τη σκληρή πραγματικότητα των συνθηκών που ζουν οι γυναίκες καθημερινά σε κάθε γωνιά του πλανήτη. Οι άστεγοι, η φτώχεια, η ανεργία, η ανισότητα, η έμφυλη βία, η παιδική εργασία, η μετανάστευση, η προσφυγοποίηση, οι εκατόμβες πνιγμένων μεταναστών στη Μεσόγειο είναι η καθημερινότητα που βιώνουν εκατομμύρια άνθρωποι.

Ιδιαίτερη ανησυχία προκαλεί η έξαρση του θρησκευτικού φανατισμού που καταπατεί παράφορα τα δικαιώματα ειδικά των γυναικών. Εκατομμύρια γυναίκες ζουν σε χώρες όπου δια νόμου απαγορεύεται να μορφωθούν, να εργαστούν, να κυκλοφορούν ασυνόδευτες, ή είναι υποχρεωμένες να καλύπτουν το πρόσωπο και το σώμα τους, ενώ χιλιάδες άλλες λιθοβολούνται μέχρι θανάτου, σε δημόσια θέα, για εγκλήματα «τιμής». Η βία σε βάρος των γυναικών από τον άντρα ή το σύντροφο τους έχει καταστεί η πρώτη αιτία αναπηρίας και θανάτου. Εκατό εκατομμύρια γυναίκες έχουν χαθεί από τον παγκόσμιο πληθυσμό επειδή σε δεκάδες χώρες η γέννηση ενός κοριτσιού θεωρείται κατάρρα και έτσι τα θηλυκά έμβρυα απορρίπτονται και τα θηλυκά βρέφη αφήνονται να πεθάνουν από πείνα. Εκατομμύρια γυναίκες και κορίτσια αποτελούν αντικείμενα δουλεμπορίου, φυλακίζονται μέσα σε μπουντρούμια και εξαναγκάζονται στην πορνεία. 200 εκατομμύρια γυναίκες και κορίτσια μέχρι σήμερα έχουν υποστεί το μαρτύριο του ακρωτηριασμού των γεννητικών

τους οργάνων. Πρακτική που συνεχίζεται γιατί έτσι –σύμφωνα με το «έθιμο»– θεωρούνται καθαρές.

Η πανδημία έχει δημιουργήσει πρωτόγνωρες συνθήκες και σύμφωνα με τα δεδομένα που έχουν καταγραφεί μέχρι στιγμής, οι επιπτώσεις της νέας αυτής κρίσης είναι εμφανώς μεγαλύτερες στις γυναίκες σε όλο το κόσμο. Πέραν της αυξημένης έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας, η πανδημία προκάλεσε στις γυναίκες μεγάλα προβλήματα στην εργασία και την οικογενειακή ζωή ιδιαίτερα σε όσες ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες και τα χαμηλά οικονομικά στρώματα.

Το Γυναικείο Κίνημα ΠΟΓΟ, μαζί με την Παγκόσμια Δημοκρατική Ομοσπονδία Γυναικών (ΠΔΟΓ), θα συνεχίσει να εκφράζει μαχητικά την αλληλεγγύη του σε όλες τις γυναίκες που υποφέρουν, ενδυναμώνοντας τη φωνή τους στον υπόλοιπο κόσμο, και ενημερώνοντας τις γυναίκες αλλά και ολόκληρο το λαό της Κύπρου για την κατάσταση που βιώνουν οι γυναίκες σε αυτές τις χώρες.

Παγκόσμιο Γυναικείο Κίνημα

Διαχρονικά, το Γυναικείο Κίνημα ΠΟΓΟ, στρέφει το βλέμμα έξω από τα σύνορα της Κύπρου και της Ευρώπης. Ως αναπόσπαστο κομμάτι του διεθνούς φιλειρηνικού κινήματος και αξιοποιώντας τη μακρόχρονη εμπειρία που έχει αποκτήσει, θα συνεχίσει να συμμετέχει ενεργά στην αντιιμπεριαλιστική πάλη για την παγκόσμια ειρήνη και δικαιοσύνη.

Μέσα από τις γραμμές της Παγκόσμιας Δημοκρατικής Ομοσπονδίας Γυναικών (ΠΔΟΓ), αλλά και με διμερείς και περιφερειακές

πρωτοβουλίες, το Γυναικείο Κίνημα ΠΟΓΟ, δίνει έμπρακτα την παρουσία του στο παγκόσμιο γίνεσθαι του γυναικείου κινήματος. Βασική του επιδίωξη είναι η συμβολή του στην ανάληψη διεθνών πρωτοβουλιών αλληλεγγύης και κοινής δράσης των γυναικών του κόσμου που μαστίζονται από τις συνέπειες των πολέμων, τις έμφυλες διακρίσεις, τις πολιτικές λιτότητας και του νεοφιλελευθερισμού, της παγκόσμιας καπιταλιστικής κρίσης.

Το Γυναικείο Κίνημα ΠΟΓΟ, αν και προέρχεται από μια μικρή χώρα, επωμίζεται σημαντικά καθήκοντα στα πλαίσια της ΠΔΟΓ, κατέχοντας μία από τις θέσεις Αντιπροέδρου. Στελέχη της ΠΟΓΟ συμμετέχουν σε διεθνείς συναντήσεις και κινητοποιήσεις, έχοντας την ευκαιρία, παράλληλα με τη συμβολή στις διεργασίες του γυναι-

κείου κινήματος, να μεταφέρουν τα μηνύματα για τον αντικατοχικό αγώνα του κυπριακού λαού.

Μέσα στις σημερινές διεθνείς συνθήκες, επιβάλλεται όπως το Γυναικείο Κίνημα ΠΟΓΟ, συνεχίσει να δίνει ιδιαίτερο βάρος στην περαιτέρω ενίσχυση της ΠΔΟΓ και στην περαιτέρω συσπείρωση των γραμμών της από προοδευτικά γυναικεία κινήματα κάθε χώρας, ώστε να συνεχίσει να διαδραματίζει τον πρωτοποριακό, αντιιμπεριαλιστικό και αγωνιστικό της ρόλο. Ταυτόχρονα ως κομμάτι του Ευρωπαϊκού Περιφερειακού Γραφείου της ΠΔΟΓ, το Γυναικείο Κίνημα ΠΟΓΟ, θα συνεχίσει να αγωνίζεται, ώστε να πάψουν οι γυναίκες να επωμίζονται το μεγαλύτερο κόστος των νεοφιλελεύθερων πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Γυναίκα στην κυπριακή κοινωνία

Οι διακρίσεις σε βάρος των γυναικών έχουν τις ρίζες τους στην Κύπρο στα βάθη της ιστορίας της κοινωνικής εξέλιξης, όταν με την εμφάνιση της πατριαρχίας άρχισαν να καλλιεργούνται αξίες και συμπεριφορές οι οποίες καθιστούν τη γυναίκα υποδεέστερη του άντρα και διαιωνίζουν την εξουσία των ανδρών επί των γυναικών. Στο σύγχρονο καπιταλισμό είναι σαφής ο ταξικός χαρακτήρας του προβλήματος της ανισοτιμίας των φύλων καθώς το εκμεταλλευτικό σύστημα, αξιοποιώντας τις ήδη εμπεδωμένες πατριαρχικές αντιλήψεις, αναπαράγει συνεχώς τα έμφυλα στερεότυπα, οξύνοντας έτσι τις συνθήκες εις βάρος του συνόλου του γυναικείου πληθυσμού. Οι κατακτήσεις και η θεσμική πρόοδος που έχουν μετά από μακρόχρονους αγώνες αποτελούν στοιχεία στον αγώνα για ισότητα χωρίς να έχουμε ψευδαισθήσεις ότι έχουν εξαλειφθεί οι έμφυλες ανισότητες.

Έμφυλα στερεότυπα και διακρίσεις

Η καταπολέμηση των έμφυλων στερεότυπων και προκαταλήψεων είναι ένας τομέας στον οποίο το Γυναικείο Κίνημα ΠΟΓΟ δίνει ιδιαίτερη σημασία. Ωστόσο, η αντιμετώπιση αυτών των στάσεων και συμπεριφορών δεν είναι εύκολη υπόθεση. Οι άνθρωποι επηρεάζονται από τα έμφυλα στερεότυπα από την πρώτη στιγμή της ζωής τους. Ταυτόχρονα, οι μηχανισμοί παραγωγής και αναπαραγωγής των έμφυλων στερεοτύπων υπάρχουν σε όλες τις εκφάνσεις της

ζωής περιλαμβανομένων των κοινωνικών δομών όπως η οικογένεια, η θρησκεία, τα ΜΜΕ και η εκπαίδευση.

Το κοινωνικό μοντέλο που θέλει τη γυναίκα να βρίσκεται σε υποδεέστερη θέση συνεχίζει να είναι το κυρίαρχο. Η γυναίκα είναι ακόμη ταυτισμένη με τον ιδιωτικό χώρο και σύμφωνα με το έμφυλο στερεότυπο είναι υπεύνη για την ανατροφή των παιδιών και τη φροντίδα του νοικοκυριού. Την ίδια στιγμή ο άντρας είναι ταυτισμένος με τον δημόσιο χώρο και ως εκ τούτου είναι κυρίαρχος τόσο στην εργασία όσο και στην πολιτική και κοινωνική συμμετοχή. Σε αυτό το πλαίσιο προκύπτουν ανισότητες όσον αφορά την εκπροσώπηση αντρών και γυναικών στη δημόσια ζωή και στην εργασία. Επιπρόσθετα, σε αυτό το πλαίσιο νομιμοποιούνται πλειάδα σεξιστικών συμπεριφορών οι οποίες εμποδίζουν την πρόοδο των γυναικών και την απελευθέρωση τους από όσα προστάζει το πατριαρχικό πρότυπο.

Ως εκ τούτου η αμφισβήτηση και η ανατροπή αυτών των αντιλήψεων και η εμπέδωση της ισότητας των φύλων απαιτεί σκληρούς και συνεχείς αγώνες. Επιβάλλεται πολυεπίπεδη δράση, που να στοχεύει στην επίτευξη της ισοτιμίας και της ισότητας των φύλων μέσω της ανατροπής του παρόντος πατριαρχικού καπιταλιστικού συστήματος. Την ίδια στιγμή επιβάλλεται αγώνας για διεκδίκηση πολιτικών που να διαμορφώνουν τις κοινωνικές δομές με τρόπο που να προωθούν την ισότητα και την ισοτιμία των φύλων.

Η εκπαίδευση, θεωρείται παράγοντας κλειδί για την εξάλειψη

των στερεοτύπων φύλου που οδηγούν στον έμφυλο διαχωρισμό και στις ανισότητες φύλου σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής. Το σχολείο, που θεωρείται ο βασικότερος φορέας κοινωνικοποίησης προωθεί αξίες και μοντέλα συμπεριφοράς τα οποία σε πολλές περιπτώσεις καθορίζονται από τα έμφυλα στερεότυπα. Από το νηπιαγωγείο κιόλας αρχίζει να καλλιεργείται στα παιδιά το έμφυλο στερεότυπο με το δίπολο αγόρι- κορίτσι, προωθώντας στερεοτυπικά διαφορετικά χρώματα στα παιχνίδια και διαφορετικά ενδιαφέροντα στα παιδιά, κατ' αντιστοιχία με όσα προτάσσει το κοινωνικό στερεότυπο του φύλου. Στα μετέπειτα χρόνια της εκπαίδευσης, οι μαθητές και οι μαθήτριες λαμβάνουν γνώση, στο επίκεντρο της οποίας βρίσκονται οι άντρες καθώς οι αναφορές σε γυναίκες είναι πολύ περιορισμένες.

Με αυτές τις πρακτικές αναπαράγονται τα έμφυλα στερεότυπα τα οποία οδηγούν τις μαθήτριες και τους μαθητές σε συγκεκριμένα επαγγέλματα μέσω των οποίων συνεχίζουν να αναπαράγονται τα στερεότυπα και οι κοινωνικά δοσμένοι ρόλοι. Ως αποτέλεσμα αυτού περιορίζεται η πρόσβαση των γυναικών σε ηγετικές θέσεις στο εργασιακό περιβάλλον ή σε επαγγέλματα τα οποία ξεφεύγουν όσων ορίζει το στερεότυπο, με αποτέλεσμα να έχουν χαμηλότερες αμοιβές.

Ταυτόχρονα ή μη υιοθέτηση δραστικών προγραμμάτων στην εκπαίδευση και η εγκατάλειψη της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης συμβάλλει στην αναπαραγωγή μιας συντηρητικής παιδείας για τους ρόλους των δυο φύλων.

Για την καταπολέμηση των έμφυλων στερεοτύπων και προκαταλήψεων απαιτούμε όπως:

- Υιοθετηθεί η έμφυλη διάσταση στο σχεδιασμό και στην εφαρμογή όλων των κρατικών πολιτικών.
- Τα εκπαιδευτικά αναλυτικά προγράμματα και η διδακτική πρακτική να προωθούν την ισότητα και την ισοτιμία των φύλων και η έμφυλη διάσταση να αποτελεί σημαντικό σημείο αναφοράς σε όλη την εκπαιδευτική διαδικασία, σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Η κατάρτιση και συνεχής εκπαίδευση των εκπαιδευτικών στα θέματα που αφορούν την ισότητα και την ισοτιμία των φύλων πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα.
- Εφαρμοστεί αυστηρά ο Κώδικας Δεοντολογίας των ΜΜΕ αναφορικά με τα έμφυλα στερεότυπα.
- Εφαρμοστούν εκστρατείες ενημέρωσης του κοινού σε σχέση με τα έμφυλα στερεότυπα.
- Εξαλειφθεί ο γλωσσικός σεξισμός από όλα τα έντυπα της Κυπριακής Δημοκρατίας και τον Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Εφαρμοστεί άμεσα η νομοθεσία για την καταπολέμηση του Σεξισμού και ταυτόχρονα να εφαρμοστούν τακτικοί έλεγχοι της εφαρμογής της.

Γυναίκα, εργασία και κοινωνική πολιτική

Για αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης ακολουθήθηκε και στην Κύπρο η νεοφιλελεύθερη συνταγή με την συρρίκνωση του κοινωνικού κράτους, τη λήψη αντιλαϊκών μέτρων και την απορρύθμιση της εργασίας. Ακόμη και μετά το 2015 όπου ξεκίνησε η ανάκαμψη της οικονομίας η συνταγή παραμένει η ίδια με αποτέλεσμα αυτή η ανάκαμψη να μην έχει οδηγήσει στην ουσιαστική σμίκρυνση των

ΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ 14^ο ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΠΟΓΟ

κοινωνικών ανισοτήτων, τη μείωση της φτώχειας, τη στήριξη των εργαζόμενων φτωχών και τη βελτίωση της ζωής των ευάλωτων ομάδων.

Τα στατιστικά δεδομένα που δείχνουν την πορεία στα ζητήματα ισότητας μεταξύ αντρών και γυναικών είναι απογοητευτικά. Ακόμη και εκεί που υπάρχει κάποιο θετικό πρόσημο, η πρόοδος είναι τόσο αργή που θα χρειαστούν πολλά χρόνια για επίτευξη της πλήρους ισότητας.

Η εκλογή του Νίκου Αναστασιάδη-ΔΗΣΥ στην προεδρία του κράτους για δεύτερη πενταετία και η συνέχιση των νεοφιλελεύθερων και αντιλαϊκών πολιτικών τους, ουσιαστικά έχει παγιώσει τις ανισότητες ιδιαίτερα ανάμεσα στις ευάλωτες ομάδες των γυναικών όπως οι συνταξιούχες, οι μακροχρόνια άνεργες, οι ανάπηρες, οι πολύτεκνες, οι μονογονιοί, οι μετανάστριες και οι χαμηλά αμειβόμενες.

Το 2020 το ποσοστό φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού στην Κύπρο ήταν 21,3%, δηλαδή 188.000 άτομα. Στις γυναίκες ήταν 22,2%, στα μονογονεϊκά νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά ήταν 23,3% και στις γυναίκες άνω των 65 ετών ήταν 25,2%. Ιδιαίτερα ανησυχητική όμως είναι η αύξηση στο 7,3% των εργαζόμενων φτωχών, αυτών δηλαδή που εργάζονται και ο μισθός τους είναι κάτω από το όριο της φτώχειας. Οι δείκτες καταγραφής της φτώχειας αποδεικνύουν ότι οι γυναίκες και τα παιδιά βιώνουν περισσότερο τη φτώχεια και παρά τη μικρή βελτίωση των δεικτών, συγκριτικά με τα προηγούμενα χρόνια, παραμένουν ψηλοί. Επιπρόσθετα η συνεχιζόμενη πανδημία του Covid-19 αναμένεται να επιδεινώσει την κατάσταση αφού έχουν πληγεί θέσεις εργασίας, μισθοί, δικαιώματα ενώ έχουν αυξηθεί οι τιμές προϊόντων και κατ' επέκταση το κόστος ζωής. Τα

όποια σχέδια για επιδόματα έχουν εκπονηθεί για αντιμετώπιση της πανδημίας, ουσιαστικά κάλυψαν μόνο ένα μέρος των πραγματικών αναγκών των εργαζομένων και των οικογενειών τους αφού για αρκετό χρονικό διάστημα δεν είχαν εισοδήματα από την εργασία τους λόγω των υγειονομικών μέτρων.

Εκτιμούμε πως η κοινωνική και επιδοματική πολιτική του κράτους έχει αποτύχει να ανταποκριθεί στα πολλαπλά προβλήματα που αντιμετωπίζει σημαντικό μέρος της κοινωνίας μας με αποτέλεσμα να παγιώνεται η φτώχεια, ο κοινωνικός αποκλεισμός και οι ανισότητες.

Το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα (ΕΕΕ) το οποίο η κυβέρνηση παρουσίασε ως «επαναστατική» κοινωνική πολιτική που θα αντιμετώπιζε τα πολλαπλά προβλήματα που βιώνουν οι ευάλωτες ομάδες, αυτές που χρήζουν κρατικής στήριξης, 7 χρόνια μετά την εισαγωγή του απέτυχε να δώσει λύσεις στα καθημερινά τους προβλήματα. Τα κριτήρια που έχουν τεθεί στο Νόμο αποκλείουν άτομα που πραγματικά χρήζουν την στήριξη του κράτους. Επιπρόσθετα η διαδικασία, η πρόσβαση, η ενημέρωση, η καθυστέρηση στην εξέταση και έγκριση αιτήσεων αφήνουν για μήνες πολλές οικογένειες εκτεθειμένες στις πολλαπλές τους υποχρεώσεις και στην απόλυτη φτώχεια. Η κατάσταση αυτή είναι απαράδεκτη και θα πρέπει άμεσα να διορθωθούν οι γραφειοκρατικές διαδικασίες αλλά την ίδια στιγμή θα πρέπει να γίνει αξιολόγηση του ΕΕΕ, να επανεξεταστούν τα κοινωνικοοικονομικά κριτήρια και το ύψος του ποσού που παρέχεται ως ελάχιστο εισόδημα.

Ταυτόχρονα για τα επιδόματα τέκνου και μονογονιού θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι κοινωνικοοικονομικές συνθήκες και η

ανάγκη περαιτέρω στήριξης της οικογένειας και να διορθωθούν στρεβλώσεις που έχουν δημιουργηθεί στη διάρκεια του χρόνου. Τα εισοδηματικά κριτήρια, το ύψος και η κλιμάκωση των επιδομάτων να επανεξεταστούν και να ληφθούν υπόψη στη βάση κοινωνικοοικονομικών κριτηρίων, οι ανάγκες της οικογένειας. Επίσης το επίδομα Μονογονεϊκής Οικογένειας να μην αποκόπτεται όταν υπάρχει συμβίωση του γονέα με άλλο άτομο που δεν είναι ο πατέρας/μητέρα του παιδιού, γιατί αυτό συνιστά κατάφωρη παραβίαση της προσωπικής ζωής και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Στον τομέα της εργασίας οι γυναίκες συνεχίζουν να είναι η πλειοψηφία των ανέργων και των εργαζομένων με μερική απασχόληση. Σύμφωνα με τα στοιχεία της στατιστικής υπηρεσίας για το 2020 οι γυναίκες που εργάζονται είναι 195,258 δηλαδή 46.7% των εργαζομένων. Οι εγγεγραμμένες άνεργες γυναίκες είναι 16,096 ποσοστό 8.3% και οι γυναίκες με μερική απασχόληση είναι 27,749 ποσοστό 15.5%.

Για το ίδιο έτος το ποσοστό φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού των γυναικών ανέρχεται στο 22.2% όπου παρά τη σχετική μείωση από τα προηγούμενα έτη, παραμένει ψηλό και ψηλότερο από ότι το ποσοστό των αντρών. Παρά τη μικρή βελτίωση των δεικτών που είχαμε συγκριτικά με τα προηγούμενα χρόνια, οι επιπτώσεις από την συνεχιζόμενη πανδημία COVID-19 αναμένεται να επηρεάσουν αρνητικά την όποια βελτίωση έχει επέλθει αφού έχουν πληγεί θέσεις εργασίας, μισθοί και εργασιακά δικαιώματα. Τα όποια Σχέδια για επιδόματα έχουν εκπονηθεί για αντιμετώπιση της πανδημίας, ουσιαστικά κάλυψαν μόνο ένα μέρος των πραγματικών αναγκών των εργαζομένων και των οικογενειών τους αφού για αρκετό χρονικό διάστημα δεν είχαν εισοδήματα από την εργασία τους λόγω

των υγειονομικών μέτρων. Ιδιαίτερα ανησυχητική είναι η αύξηση στο 7.3% των εργαζόμενων φτωχών, αυτών δηλαδή που τα εισοδήματά τους είναι κάτω από το όριο της φτώχειας.

Το χάσμα αμοιβών στην Κύπρο μεταξύ αντρών και γυναικών έχει μειωθεί στο 10.4%. Δεν έγινε σχετική επιστημονική μελέτη για τους λόγους στους οποίους οφείλεται η μείωση αυτή. Εκτιμούμε, εξετάζοντας άλλους σχετικούς δείκτες, ότι η μείωση του χάσματος δεν επήλθε από την αύξηση των μισθών και των ποιοτικών θέσεων εργασίας των γυναικών αλλά από την μείωση των μισθών και την αύξηση της ανεργίας και της μερικής απασχόλησης των αντρών. Επίσης ο κατώτατος μισθός ο οποίος ουσιαστικά καλύπτει επαγγέλματα που στην πλειοψηφία τους εργάζονται γυναίκες, δεν έχει αυξηθεί από το 2012.

Μεγάλο κενό συνεχίζει να υπάρχει στις δομές φροντίδας και φύλαξης παιδιών και άλλων εξαρτωμένων ατόμων, καταλυτικός παράγοντας που συμβάλει στην στήριξη της εργαζόμενης οικογένειας και της μητέρας. Το κράτος με την ανεπάρκεια του κοινωνικού του ρόλου, δεν έχει ουσιαστικά δώσει απαντήσεις στις προκλήσεις που έχει να αντιμετωπίσει σήμερα η οικογένεια με αποτέλεσμα να μην διασφαλίζονται ίσες ευκαιρίες και δικαιώματα κύρια στα παιδιά αλλά και στις γυναίκες.

Το εργασιακό πλαίσιο και περιβάλλον συνεχώς μεταβάλλεται όμως δεν δίνονται παράλληλα οι απαραίτητες λύσεις για να μπορεί η γυναίκα να ενταχθεί και να παραμείνει στην αγορά εργασίας. Η φιλελευθεροποίηση του ωραρίου των καταστημάτων σε 7 μέρες την εβδομάδα, η εισαγωγή νέων μορφών απασχόλησης με μη ρυθμισμένους όρους, ιδιαίτερα στο τομέα των υπηρεσιών, η εισαγωγή

ΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ 14^ο ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΠΟΓΟ

νέων τεχνολογιών κ.α. εξαναγκάζουν χιλιάδες γυναίκες σε εργασιακές συνθήκες που αντί να συμβάλουν στην χειραφέτηση τους και στη συμμετοχή τους σε όλους τους κοινωνικούς τομείς, τις σκλαβώνουν όλο και περισσότερο στον παραδοσιακό ρόλο της μητέρας/οικοκυράς. Αυτό έχει αρνητικές επιπτώσεις τόσο κατά τη διάρκεια της εργασιακής ζωής όσο και στην συνταξιοδότηση τους. Με αυτά τα δεδομένα, υπάρχει ο κίνδυνος, το σημερινό χάσμα συντάξεων αντρών και γυναικών που ανέρχεται στο 37.5%, να παραμείνει σε τόσο ψηλό ποσοστό και τα επόμενα χρόνια εξαιτίας αυτών των συνθηκών εργασίας.

Η παραχώρηση της σύνταξης χρειάς και στους άντρες, ήταν πάγιο αίτημα της ΠΟΓΟ και αποτελεί θετική εξέλιξη που διορθώνει μια διάκριση σε βάρος των αντρών. Η σύνταξη χρειάς παραχωρήθηκε στους άντρες των οποίων η σύζυγος απεβίωσε πριν την 1/1/2018 όμως παραμένει διάκριση καθώς αποκλείονται οι άντρες των οποίων η σύζυγος απεβίωσε πριν την 1/1/2018.

Η εισαγωγή του νόμου για άδεια πατρότητας διάρκειας 2 εβδομάδων το 2017 είναι επίσης μια θετική εξέλιξη που χρήζει όμως βελτίωσης καθώς αυτή τη στιγμή δεν καλύπτονται οι πατέρες που δεν έχουν τελέσει γάμο ή σύμφωνο συμβίωσης.

Η προστασία της μητρότητας παραμένει ένα σημαντικό κεφάλαιο που χρήζει συνεχούς βελτίωσης. Με τη σημαντική συμβολή της ΠΟΓΟ έχουν προωθηθεί νομοθετικές ρυθμίσεις που κατοχυρώνουν ακόμη περισσότερο τις εργαζόμενες οι οποίες αποφασίζουν να ασκήσουν το δικαίωμα τους στη μητρότητα, όπως: αύξηση της άδειας σε περίπτωση πολλαπλής κύησης, νομική κατοχύρωση της παρénθητης μητρότητας, αύξηση της περιόδου προστασίας από

απόλυση, προώθηση και προστασία του μητρικού θηλασμού και αύξηση των ποινών για παραβίαση του νόμου. Σημειώνεται ότι όσο η γονική άδεια δεν καλύπτεται με επίδομα, παραμένει αναξιοποίητο δικαίωμα σε μεγάλο βαθμό αφού παραμένει απλήρωτη, γεγονός που αποτελεί εμπόδιο για την λήψη της.

Σημαντικό πρόβλημα είναι η σεξουαλική παρενόχληση και η παρενόχληση στο χώρο εργασίας με την πλειοψηφία των θυμάτων να είναι γυναίκες. Επιπρόσθετα, η εμπορία προσώπων για σεξουαλική εκμετάλλευση έχει ως θύματα κυρίως γυναίκες, μεγάλο αριθμό των οποίων αποτελούν οι μετανάστριες. Τα δύο αυτά φαινόμενα καταρρακώνουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και απαιτούμε να ληφθούν δραστικά μέτρα τόσο στην πρόληψη όσο και στην αντιμετώπιση τους αλλά και στην στήριξη των θυμάτων.

Για αντιμετώπιση των πολλαπλών ζητημάτων που ταλανίζουν τις γυναίκες και διαιωνίζουν τις ανισότητες και τις διακρίσεις σε βάρος τους δεν αρκούν μόνο οι νομοθεσίες και τα ευκαιριακά μέτρα.

Η ΠΟΓΟ έχει συγκεκριμένες θέσεις και μέσα από κάθε βήμα λόγου και δράσης αγωνίζεται για την προώθηση τους προς όφελος των γυναικών.

Συγκεκριμένα διεκδικούμε:

- Στήριξη της γυναικείας απασχόλησης με πλήρεις, ασφαλείς και αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας μέσα από τη νομική ρύθμιση της υποχρέωσης για καθολική εφαρμογή των κλαδικών συμβάσεων εργασίας και τη θεσμοθέτηση τριμερούς μηχανισμού για καθορισμό ελάχιστων μισθών και ωφελημάτων για εργαζόμενους που δεν καλύπτονται από συλλογικές συμβάσεις.
- Ανάδειξη των κινδύνων που ελλοχεύουν από τις ευέλικτες μορ-

- φές απασχόλησης οι οποίες προωθούνται ως μέτρο συμφιλίωσης επαγγελματικής με οικογενειακή ζωή ενώ στην πραγματικότητα οδηγούν στην απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων και διαιωνίζουν τις υφιστάμενες ανισότητες.
- Αναχαίτιση της γυναικείας ανεργίας μέσα από προγράμματα επανένταξης στην εργασία. Δημιουργία προγραμμάτων κατάρτισης γυναικών στις νέες τεχνολογίες με σκοπό την ένταξη τους στην αγορά εργασίας.
 - Τερματισμό της φιλελευθεροποίησης των ωραρίων λειτουργίας των καταστημάτων.
 - Πλήρη εφαρμογή του νόμου για την Ίση Αμοιβή και αποτελεσματικά μέτρα για την καταπολέμηση του χάσματος αμοιβών και συντάξεων μεταξύ αντρών και γυναικών μέσα από τη βελτίωση και όχι την μείωση των όρων και συνθηκών απασχόλησης.
 - Βελτίωση και επέκταση της άδειας Πατρότητας σε πατέρες που δεν έχουν τελέσει γάμο.
 - Αύξηση της άδειας Μητρότητας για κάθε παιδί και ταυτόχρονη κάλυψη επιδόματος, βελτίωση και διασφάλιση των δικαιωμάτων των εργαζομένων μητέρων, ενίσχυση της προστασίας τους και εντατικοποίηση των ελέγχων για πάταξη της εργοδοτικής αυθαιρεσίας κατά των εγκύων εργαζομένων.
 - Αύξηση ποιοτικών και ποσοτικών δομών φύλαξης και φροντίδας παιδιών και άλλων εξαρτωμένων ατόμων. Ενίσχυση των αρμοδιοτήτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και παραχώρηση των αναγκαίων πόρων για άσκηση κοινωνικής πολιτικής και δημιουργίας υπηρεσιών στήριξης της εργαζόμενης οικογένειας.
 - Εισαγωγή σχεδίου πληρωμένης γονικής άδειας.

- Λήψη μέτρων πρόληψης και αντιμετώπισης της παρενόχλησης και σεξουαλικής παρενόχλησης στο χώρο εργασίας.
- Καταπολέμηση της εμπορίας γυναικών για σεξουαλική και εργασιακή εκμετάλλευση.
- Αποτελεσματικούς μηχανισμούς παρακολούθηση της εφαρμογής των νομοθεσιών που αφορούν την ισότητα και άμεση εξέταση καταγγελιών και παροχής νομικής αρωγής των θυμάτων.
- Επίσπευση και απλοποίηση των διαδικασιών εξέτασης αιτήσεων για το ΕΕΕ περιορίζοντας τη γραφειοκρατία και αξιοποιώντας την ηλεκτρονική διακυβέρνηση.
- Επανεξέταση των εισοδηματικών κριτηρίων και του ύψους του ΕΕΕ, λαμβάνοντας υπόψη την αύξηση του κόστους ζωής.
- Κατάργηση της πολιτικής αποκοπής του επιδόματος Μονογονεϊκής Οικογένειας όταν υπάρχει συμβίωση του γονέα με άλλο άτομο που δεν είναι ο πατέρας/μητέρα του παιδιού.
- Ρύθμιση της τηλεργασίας και άλλων ψηφιακών μορφών εργασίας με τρόπο που να διασφαλίζονται τα εργασιακά και κοινωνικά δικαιώματα των εργαζομένων γυναικών.

Συμμετοχή της γυναίκας στη δημόσια και πολιτική ζωή

Η συμμετοχή της γυναίκας στην πολιτική ζωή αποτελεί ένα από τα πιο πολυσυζητημένα θέματα, διεθνώς αλλά και στον τόπο μας. Διαικηνικά, όλες και όλοι συμφωνούν με το στόχο της αύξησης της γυναικείας συμμετοχής στην πολιτική ζωή. Ωστόσο, η δική μας αντίληψη έχει ουσιαστικές διαφορές.

Για εμάς το ζήτημα της συμμετοχής της γυναίκας στην πολιτική

ΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ 14^ο ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΠΟΓΟ

ζωή ξεκινά από τη βάση, δηλαδή από τη συμμετοχή της στην κοινωνικοπολιτική δράση, στο συνδικαλισμό, στους μαζικούς φορείς, στους κοινωνικούς αγώνες. Η παρουσία των γυναικών στα δημόσια αξιώματα και στα λεγόμενα κέντρα λήψης αποφάσεων δεν αποτελεί το κυριότερο ή το αποκλειστικό πρόβλημα, αλλά μέρος του ευρύτερου ζητήματος. Με άλλα λόγια, το πρόβλημα δεν έγκειται μόνο στη μειωμένη παρουσία των γυναικών στη Βουλή, το Υπουργικό, τα σώματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στα ψηφοδέλτια ή τα ανώτερα όργανα των κομμάτων, αλλά ξεκινά από το γεγονός της μειωμένης συμμετοχής γυναικών στη βάση της πολιτικής ζωής και δράσης. Αυτό αποδεικνύεται από την έμφυλη αναλογία στη σύνθεση των μελών των πολιτικών δυνάμεων, των συνδικαλιστικών οργανώσεων κλπ. Χρειάζεται λοιπόν να αναδεικνύουμε και να επικεντρωνόμαστε στις κοινωνικοοικονομικές αιτίες που εμποδίζουν τη μεγάλη πλειοψηφία των γυναικών να δραστηριοποιηθούν ενεργά στην πολιτική.

Η φιλελεύθερη συστημική αντίληψη διαφημίζει ως αυτοσκοπό την παρουσία/εκλογή γυναικών στα δημόσια αξιώματα ανεξάρτητα από ιδέες και θέσεις που η καθεμιά εκφράζει και υπηρετεί. Όμως αυτή η αντίληψη αποτελεί διαστρέβλωση του γυναικειού ζητήματος και ούτε υπηρετεί τις γυναίκες, αφού πολύ συχνά -και στην Κύπρο και διεθνώς- γυναίκες σε κέντρα λήψης αποφάσεων εφαρμόζουν πολιτικές οι οποίες αντιστρατεύονται κάθετα τα δίκαια και τα δικαιώματα της εργαζόμενης γυναίκας. Το Γυναικείο Κίνημα ΠΟΓΟ δεν αποσπά το φύλο από την ταξική και πολιτική θέση που εκφράζει μια γυναίκα σε θέση εξουσίας. Εμείς θέλουμε πολλές, ικανές, αγωνίστριες και προοδευτικές γυναίκες στη δημόσια ζωή.

Την ίδια ώρα, όλα τα πιο πάνω δεν αναιρούν το γεγονός ότι το

χαμηλό ποσοστό παρουσίας των γυναικών στα δημόσια και πολιτικά αξιώματα παραμένει ένα κραυγαλέο έλλειμμα δημοκρατίας. Παρά την πρόοδο που επιτεύχθηκε στη θέση των γυναικών διεθνώς, η αύξηση των γυναικών στα δημόσια αξιώματα κινείται με εξαιρετικά αργούς ρυθμούς, χωρίς να λείπουν ακόμα και τα πισωγυρίσματα. Αποτελεί άλλωστε, αυταπόδεικτο διεθνές φαινόμενο και οι αριθμοί μιλούν από μόνοι τους. Μόνο 10 από τους 152 αρχηγούς κρατών, και μόνο 16 από τους 193 αρχηγούς κυβερνήσεων στον κόσμο είναι γυναίκες. Το ποσοστό γυναικών στα υπουργικά συμβούλια των κρατών του πλανήτη βρίσκεται κάπου στο 20% και στα κοινοβούλια στο 25%.

Στην Κύπρο βρισκόμαστε ακόμα πιο πίσω. Από τους 185 υπουργούς όλων των κυβερνήσεων από ιδρύσεως της Κυπριακής Δημοκρατίας, μόνο 13 (δηλαδή ποσοστό 7%) ήταν γυναίκες. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην κυβέρνηση Χριστόφια υπηρέτησαν πέντε γυναίκες υπουργοί και ήταν ο υψηλότερος αριθμός στα χρονικά του κράτους. Αντίθετα, η κυβέρνηση Αναστασιάδη ξεκίνησε χωρίς καμία γυναίκα υπουργό προκαλώντας κοινωνική κατακραυγή, για να φτάσει σήμερα στις τρεις. Στη 56μελή Βουλή, οι γυναίκες δεν ξεπέρασαν ποτέ το 1/5 του αριθμού του σώματος. Στις εκλογές του Μάη 2021, ο αριθμός σημείωσε υποχώρηση αφού μόνο 8 γυναίκες εκλέγηκαν και πλέον η Κύπρος βρίσκεται στην 147η θέση της παγκόσμιας κατάταξης. Σε επίπεδο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, μόνο 4 από τους 39 Δήμους της Κύπρου (ελεύθερους και κατεχόμενους) έχουν γυναίκα δήμαρχο ενώ το ποσοστό των γυναικών στα Δημοτικά Συμβούλια είναι στο 19.6%. Από τις 349 κοινότητες της ελεύθερης Κύπρου, μόνο 24 έχουν γυναίκα κοινotάρχη. Αντίστοιχα, μόνο 8 από τις 135 κατεχόμενες κοινότητες.

Το Γυναικείο Κίνημα ΠΟΓΟ θα συνεχίσει ακόμα πιο αποφασισ-

στικά να αναδεικνύει τις κοινωνικές και οικονομικές αιτίες που εμποδίζουν τις γυναίκες -και κύρια τις γυναίκες των λαϊκών στρωμάτων- να εμπλακούν στην κοινωνική και πολιτική δράση. Αυτές οι αιτίες πρέπει να αναζητηθούν στους όρους εργασίας και ζωής της σύγχρονης γυναίκας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ήταν η απόφαση της κυβέρνησης Αναστασιάδη να αφήσει ανεξέλεγκτα τα ωράρια εργασίας στο λιανικό εμπόριο, όπου υπάρχει υψηλή γυναικεία απασχόληση, με αποτέλεσμα ο ελεύθερος χρόνος χιλιάδων γυναικών να συρρικνωθεί περαιτέρω. Οι αιτίες θα πρέπει να αναζητηθούν ακόμα στα στερεότυπα που συνεχίζουν να επιφορτίζουν στη γυναίκα την κύρια ή και την αποκλειστική ευθύνη για το σπίτι και τη φροντίδα των παιδιών, την ίδια ώρα που οι κρατικές υποδομές που στηρίζουν την οικογένεια είναι ουσιαστικά ανύπαρκτες.

Παράλληλα με την δράση μας ενάντια στις διάφορες μορφές ανισοτιμίας και διακρίσεων σε βάρος της γυναίκας, απαιτείται ειδική και στοχευμένη δουλειά σε όλα τα επίπεδα για την ενδυνάμωση γυναικών να ενταχθούν και να δραστηριοποιηθούν στην πολιτική και κομματική ζωή, στο συνδικαλισμό, στους μαζικούς φορείς, σε κινήματα και οργανώσεις. Η ευθύνη του Γυναικείου Κινήματος ΠΟΓΟ σε αυτή την προσπάθεια ήταν και είναι σημαντική.

Πολλοί θεωρούν ότι η εφαρμογή ποσοστώσεων στις εκλογικές διαδικασίες, στους διορισμούς δημόσιων συμβουλίων κ.α. θα επιλύσει το πρόβλημα της υποεκπροσώπησης των γυναικών στη δημόσια και πολιτική ζωή. Για το Γυναικείο Κίνημα ΠΟΓΟ, η πολιτική των ποσοστώσεων αποτελεί αποσπασματικό μέτρο καθώς διορθώνει τη βιτρίνα του προβλήματος αντί να το αντιμετωπίζει ουσιαστικά. Η εφαρμογή του μέτρου αυτού σε κάποιες χώρες έχει αυξήσει

την πολιτική συμμετοχή γυναικών, πρωτίστως όμως αυτών που είχαν τη δυνατότητα να απαλλαγούν από όσα είναι επιφορτισμένη η πλειοψηφία των γυναικών: φροντίδα του νοικοκυριού, των παιδιών, των ηλικιωμένων. Ως εκ τούτου η πλειοψηφία των γυναικών, ιδιαίτερα από τα χαμηλά στρώματα, συνεχίζει να βρίσκεται εκτός της δημόσιας και της πολιτικής ζωής.

Η περιορισμένη εκπροσώπηση των γυναικών στην δημόσια και πολιτική ζωή δεν οφείλεται μόνο σε θεσμικούς παράγοντες και δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο μέσα από θεσμικά και νομικά πλαίσια. Οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται πρώτιστα γιατί είναι επιβαρυνμένες με τις ευθύνες που τους αποδίδονται εξαιτίας των έμφυλων κοινωνικών ρόλων. Επιπρόσθετα τα έμφυλα στερεότυπα και οι διακρίσεις που επικρατούν στην κοινωνία θέτουν εμπόδια στις γυναίκες που αποφασίζουν να εμπλακούν στη δημόσια σφαίρα. Ταυτόχρονα, οι ίδιες οι γυναίκες συχνά υιοθετούν τις κοινωνικές αντιλήψεις σχετικά με το φύλο, με αποτέλεσμα να θεωρούν πως η πολιτική εκπροσώπηση δεν τις αφορά.

Η ίση εκπροσώπηση γυναικών και αντρών στη δημόσια και πολιτική ζωή θα επιτευχθεί μόνο αν ληφθούν αποτελεσματικά μέτρα σε τρεις άξονες: αντιμετώπιση των έμφυλων στερεοτύπων που περιορίζουν τη γυναίκα στην ιδιωτική σφαίρα, ενδυνάμωση των ίδιων των γυναικών σε ζητήματα που αφορούν τη συμμετοχή τους στο εν λόγω πεδίο και παροχή υποστηρικτικών δομών που να στηρίζουν τη συμμετοχή των γυναικών στην δημόσια ζωή.

Ως Γυναικείο Κίνημα ΠΟΓΟ διεκδικούμε:

- Εκστρατείες ενημέρωσης για τη σημασία συμμετοχής των γυναικών στην πολιτική και δημόσια ζωή μέσω των ΜΜΕ

ΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ 14^ο ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΠΟΓΟ

- Εκστρατείες αντιμετώπισης των έμφυλων στερεοτύπων που κρατούν τις γυναίκες μακριά από την πολιτική και δημόσια ζωή.
- Εκστρατείες προώθησης της συμμετοχής των γυναικών στη δημόσια και πολιτική ζωή σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς
- Προώθηση της ίσης συμμετοχής αντρών και γυναικών στη δημόσια και πολιτική ζωή μέσω του εκπαιδευτικού συστήματος
- Προγράμματα ενδυνάμωσης των γυναικών για συμμετοχή στη δημόσια και πολιτική ζωή.
- Υποστηρικτικές δομές που να στηρίζουν τη συμμετοχή των γυναικών στη δημόσια και πολιτική ζωή.

Η βία κατά των γυναικών

Η βία κατά των γυναικών είναι η πιο διαδεδομένη και αποσιωπημένη μορφή βίας σε όλο το πλανήτη. Ο όρος «βία κατά των γυναικών» περιλαμβάνει κάθε πράξη βίας που έχει έμφυλη διάσταση. Η έμφυλη βία έχει πολλές μορφές: ψυχολογική και σωματική κακοποίηση, σεξουαλική παρενόχληση, βιασμός, σωματεμπορία, εκδικητική πορνογραφία, παρενοχλητική παρακολούθηση, γυναικοκτονία. Είναι φαινόμενο σύμφυτο με την πατριαρχία το οποίο διαιωνίζεται και ανατροφοδοτείται μέσα από το αξιακό σύστημα που προάγει ο καπιταλισμός. Πηγάζει από τις κοινωνικές και διαπροσωπικές σχέσεις που διαμορφώνονται στα πλαίσιά του εκμεταλλευτικού αυτού συστήματος και συνδέεται με τις σάπιες αξίες που κυριαρχούν σε αυτό. Για αυτό το λόγο, δεν ξενίζει το γεγονός πως όσο η καπιταλιστική κρίση οξύνεται, τόσο τα περιστατικά της βίας και της κακοποίησης, πληθαίνουν.

Τα αίτια της βίας κατά των γυναικών συνδέονται άμεσα με την ανισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών σε όλους τους τομείς της ζωής. Οι ρόλοι που αποδίδονται σε άντρες και γυναίκες διαιωνίζουν τα έμφυλα στερεότυπα ενώ καλλιεργούν σε πολλές περιπτώσεις την τοξική αρρενωπότητα. Όλα αυτά, δημιουργούν ένα περιβάλλον στο οποίο η βία κατά των γυναικών γίνεται συχνά ανεκτή και αποτελεί σημαντικό εμπόδιο στην επίτευξη της πραγματικής ισότητας και ισοτιμίας των φύλων.

Μία στις τρεις γυναίκες 15 ετών και άνω, στο σύνολο των κρατών μελών της ΕΕ, δηλώνουν ότι έχουν υποστεί κάποιου είδους κακοποίηση στη βάση του φύλου. Σε παγκόσμια κλίμακα, μια στις τρεις γυναίκες πέφτει θύμα βιασμού και ξυλοδαρμού, ενώ μία στις πέντε πέφτει θύμα βιασμού ή απόπειρας βιασμού. Η κρίση και ο εγκλεισμός που επέφερε η πανδημία COVID- 19 προκάλεσε ραγδαία αύξηση στα ποσοστά έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας αναφέρει πως τα περιστατικά αυτά αυξήθηκαν κατά 60% το 2020, χρονιά που ξέσπασε η πανδημία, σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Η κατάσταση είναι παρόμοια και στην Κύπρο όπου σύμφωνα με την Αστυνομία, οι καταγγελίες τέτοιων περιστατικών για το 2020 σημείωσαν αύξηση 57%.

Ως Γυναικείο Κίνημα ΠΟΓΟ εκτιμούμε ότι το μεγάλο κοινωνικό πρόβλημα της έμφυλης βίας μπορεί να αντιμετωπισθεί ουσιαστικά μόνο αν το ίδιο το κράτος λάβει μέτρα και ενισχύσει τις δομές που προνοούν την πρόληψη της βίας, την στήριξη των θυμάτων και την κοινωνική τους επανένταξη καθώς και την θεραπεία των θυτών έτσι ώστε να αποτρέπονται μελλοντικά τέτοιου είδους εγκλήματα. Ωστόσο, αυτό που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια στον τόπο μας

είναι η αποδυνάμωση των κρατικών δομών αντιμετώπισης της έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας και η μετακύλιση των ευθυνών του κράτους σε ΜΚΟ.

Η εφαρμογή νεοφιλελεύθερων πολιτικών από την κυβέρνηση Αναστασιάδη- ΔΗΣΥ, οδηγεί σε συνεχή περιορισμό των κονδυλίων με αποτέλεσμα την υπολειτουργία των αρμόδιων κρατικών υπηρεσιών και την ελλιπή στήριξη των θυμάτων. Παρά το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια έχουν ψηφιστεί νομοθεσίες που ενισχύουν την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας, φαίνεται να υπάρχει μια σαφής οπισθοχώρηση στον εν λόγω τομέα. Αυτό οφείλεται στους ελλείψεις οικονομικούς πόρους που διαθέτει η κυβέρνηση για την εφαρμογή των νομοθεσιών και την αντιμετώπιση αυτού του σοβαρού κοινωνικού προβλήματος.

Ως Γυναικείο Κίνημα ΠΟΓΟ θα εντείνουμε τις προσπάθειες για καταπολέμηση της έμφυλης βίας τόσο μέσω της καθημερινής διαπροσωπικής επαφής και κινητοποίησης γυναικών και αντρών όσο και μέσω της συνεχούς διεκδίκησης διαβούλευσης με αρμόδιους φορείς με στόχο την πλήρη εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών.

Σε αυτό το πλαίσιο απαιτούμε:

- Άρση των εξαιρέσεων και επιφυλάξεων που τέθηκαν κατά την κύρωση της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης και έχουν περιληφθεί στην εθνική νομοθεσία που ψηφίστηκε πρόσφατα καθώς και άμεση λήψη μέτρων για εφαρμογή της.
- Αναβάθμιση και επαρκής στελέχωση των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, με τη δημιουργία εξειδικευμένων υπηρεσιών που ασχολούνται με θέματα βίας και στελέχωση των τμημάτων που έρχονται σε επαφή με τα θύματα.

- Ουσιαστική αντιμετώπιση και διαχείριση θεμάτων έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας, καθώς και αναβάθμιση της λειτουργίας του ειδικού Γραφείου Χειρισμού Θεμάτων Βίας στην Οικογένεια, της Αστυνομίας .
- Ενίσχυση των δομών και υπηρεσιών αντιμετώπισης έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας από το Υπουργείο Υγείας, περιλαμβανομένου του εκσυγχρονισμού του πρωτοκόλλου διαχείρισης βιασμών και σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων.
- Διενέργεια εκστρατειών διαφώτισης του κοινού γύρω από τις επιπτώσεις της βίας στα θύματα. Οι πολίτες και ιδιαίτερα τα μέλη των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού είναι απαραίτητο να γνωρίζουν τα δικαιώματά τους και τις προσφερόμενες υπηρεσίες, έχοντας απρόσκοπτη πρόσβαση σε αυτές.
- Εισαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων στα σχολεία που να ενδυναμώνουν τις κοινωνικές δεξιότητες και αντιστάσεις των παιδιών ενάντια στη βία και την ένταξη του μαθήματος της σεξουαλικής αγωγής στα αναλυτικά προγράμματα
- Περαιτέρω ευαισθητοποίηση και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, των κοινωνικών λειτουργών, των αστυνομικών, των επαγγελματιών στις υπηρεσίες υγείας. Οι δράσεις αυτές αποτελούν ισχυρές και απαραίτητες προϋποθέσεις για να είναι όλοι οι επαγγελματίες εξοικειωμένοι με τις σύγχρονες τάσεις στα θέματα βίας και ταυτόχρονα να εφαρμόζουν στοχευμένα και όχι μηχανιστικά την ισχύουσα εθνική πολιτική.
- Εφαρμογή της νομοθεσίας καθώς επίσης βελτιώσεις στο σύστημα της ποινικής Δικαιοσύνης

ΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ 14^ο ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΠΟΓΟ

- Διασφάλιση του δικαιώματος απρόσκοπτης παροχής Νομικής Αρωγής στις περιπτώσεις βίας.
- Δημιουργία κρατικών δομών προστασίας των θυμάτων βίας και οικονομική στήριξη των φορέων που λειτουργούν καταφύγια και τηλεφωνικές γραμμές στήριξης, καθώς επίσης δημιουργία δομών για ενδιάμεση στήριξη θυμάτων βίας μετά την απομάκρυνση τους από τους χώρους φιλοξενίας που να επικεντρώνεται στην επαγγελματική αποκατάσταση και στη ψυχολογική ενδυνάμωση.
- Εφαρμογή της νομοθεσίας για καταπολέμηση της εμπορίας γυναικών με στόχο τη σεξουαλική και εργασιακή τους εκμετάλλευση καθώς και αποτελεσματική προστασία των θυμάτων.
- Αναγνώριση της δολοφονίας γυναίκας στη βάση του φύλου, ως γυναικοκτονία.

Υγεία και γυναίκα

Η πρόσβαση των γυναικών σε ασφαλή, ποιοτική, φροντίδα υγείας και η ελεύθερη επιλογή της γυναίκας να αποφασίζει η ίδια για το σώμα της αποτελεί πάγια θέση της ΠΟΓΟ. Η κάθε γυναίκα έχει δικαίωμα να αποφασίζει η ίδια αν, πότε και πόσα παιδιά θα κάνει. Η ενθάρρυνση της μητρότητας ως επιλογή και η διασφάλιση όλων των αναγκών μέσων, ιατρικών αλλά και κοινωνικών, για την πραγμάτωση της δεν θα πρέπει να σχετίζεται με τους τρόπους αντιμετώπισης του δημογραφικού προβλήματος.

Το κράτος θα πρέπει να διασφαλίσει και να αναγνωρίσει τα αναπαραγωγικά και σεξουαλικά δικαιώματα των γυναικών στηρίζοντας τόσο την πρόσβαση κάθε γυναίκας στις μεθόδους αντισύλληψης

και στην τεχνητή διακοπή κύησης, όσο και σε υψηλού επιπέδου φροντίδα υγείας που αφορά την εγκυμοσύνη, τον τοκετό, τη λοχεία, αλλά και την ιατρικά υποβοηθούμενη αναπαραγωγή. Είναι σημαντικό κάθε γυναίκα να γνωρίζει τα δικαιώματά της σε σχέση με μελλοντική εγκυμοσύνη ή ενδεχόμενη άμβλωση. Η πρόσβαση σε ασφαλείς ιατρικές υπηρεσίες και στις δύο περιπτώσεις είναι υψίστης σημασίας. Επιπρόσθετα, επιβάλλεται η δημιουργία συμβουλευτικών κέντρων που θα στελεχώνονται από εξειδικευμένο προσωπικό για παροχή στήριξης τόσο στις γυναίκες που προχωρούν σε διακοπή της κύησης όσο και στις εγκύους και στις λεχώνες.

Η σωστή ενημέρωση, πληροφόρηση και εκπαίδευση σχετικά με τη σεξουαλική αγωγή, τον οικογενειακό προγραμματισμό και την αντισύλληψη είναι ουσιαστικής σημασίας. Το μάθημα της σεξουαλικής αγωγής στα σχολεία είναι σημαντικό και χρήζει άμεσης αναβάθμισης, μέσω παιδαγωγικής προσαρμογής και επιστημονικής τεκμηρίωσης. Η ένταξη του σε όλο το Αναλυτικό Πρόγραμμα και στην προσχολική ηλικία πρέπει να αποτελεί άμεση προτεραιότητα του εκπαιδευτικού συστήματος.

Εξίσου σημαντικό είναι το δικαίωμα επιλογής της γυναίκας για το πώς θα φέρει στον κόσμο το παιδί της και ποιος επαγγελματίας υγείας θα είναι δίπλα της κατά την διαδικασία. Η παρουσία της μαίας κατά τη κύηση, τον τοκετό και την λοχεία προωθεί το δικαίωμα της γυναίκας στη λήψη πληροφοριών σχετικά με τη φυσιολογική διαδικασία της γέννησης. Η απευθείας πρόσβαση της γυναίκας στη μαία και η αποζημίωση της εντός ΓεΣΥ κατά την κύηση, τον τοκετό και την λοχεία, θεωρείται μεγάλη κατάκτηση για την γυναίκα. Το κράτος θα πρέπει να προχωρήσει επιτέλους στην υλοποίηση Εθνι-

κής Στρατηγικής για το Φυσιολογικό Τοκετό όπως υποσχέθηκε από το 2017, τόσο για να μειωθούν οι καισαρικές τομές όσο και για να αυξηθούν τα ποσοστά μητρικού θηλασμού. Διεκδικούμε την περαιτέρω προώθηση των ενεργειών για την αγωγή υγείας του μητρικού θηλασμού, η οποία θα αρχίζει από την προ δημοτική και δημοτική εκπαίδευση.

Η διαχρονική στήριξη και η πάλη μας για την εφαρμογή του Γενικού συστήματος Υγείας είναι ξεκάθαρο, πως ήταν προς όφελος του μεγαλύτερου μέρους της κοινωνίας. Ιδιαίτερα για τις γυναίκες και τα κορίτσια που έχουν συμπληρώσει το 15 έτος της ηλικίας τους, η απευθείας πρόσβαση σε γυναικολόγους χωρίς την καταβολή οποιασδήποτε συνεισφοράς είναι ένα θετικό βήμα και έχει ενθαρρύνει πολλές από αυτές να χρησιμοποιήσουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες φροντίδας και πρόληψης. Η πρόληψη του καρκίνου του μαστού μέσω της ελεύθερης πρόσβασης σε υπέρηχο μαστού είναι ένα από τα θετικά που έχει προσφέρει το ΓεΣΥ στο γυναικείο πληθυσμό.

Στα αρνητικά ωστόσο καταγράφεται η δωρεάν παροχή του τεστ Παπανικολάου κάθε δύο χρόνια. Η εν λόγω εξέταση, λόγω της συχνής εμφάνισης του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας στη χώρα μας, πρέπει να παρέχεται δωρεάν μέσω του ΓεΣΥ κάθε χρόνο. Επιπρόσθετα είναι σημαντικό ο εμβολιασμός για τον ιό HPV να επεκταθεί σε μικρότερες ηλικίες κοριτσιών και να εφαρμοστεί και στα αγόρια. Πιστεύουμε ακόμη ότι ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας θα πρέπει να επανεξετάσει την ανησυχία πολλών γυναικολόγων για την εμφάνιση πολλών περιστατικών καρκίνου του μαστού σε νεαρότερες ηλικίες και να εφαρμόσει την καθολική πρόσβαση σε

μαστογραφία βασιζόμενος σε επιστημονικά κριτήρια και όχι και σε οικονομικά μοντέλα.

Η αποτελεσματική εφαρμογή του ΓεΣΥ δεν μπορεί να γίνει χωρίς την ουσιαστική στήριξη των νοσηλευτριών και του ιατρικού και παραϊατρικού προσωπικού. Είναι σημαντική η στήριξη του συστήματος μέσω οικονομικών πόρων, τεχνολογικού εξοπλισμού και ανθρώπινου δυναμικού έτσι ώστε να μην παρατηρείται καθυστέρηση, περιορισμένη πρόληψη και ελλιπής θεραπεία τόσο σε ασθένειες που αφορούν τις γυναίκες, όσο και σε ασθένειες που αφορούν τον γενικό πληθυσμό.

Η ΠΟΓΟ θα συνεχίσει με την παρουσία της να διεκδικεί τη συνεχή βελτίωση των υπηρεσιών υγείας που έχουν πρόσβαση οι γυναίκες και τη διασφάλιση των σεξουαλικών και αναπαραγωγικών της δικαιωμάτων. Σε αυτό το πλαίσιο διεκδικούμε:

- Εκστρατείες ενημέρωσης σε σχέση με τα σεξουαλικά και αναπαραγωγικά δικαιώματα των γυναικών, περιλαμβανομένων των δικαιωμάτων ενόψει κύησης και άμβλωσης.
- Δημιουργία συμβουλευτικών κέντρων που θα στελεχώνονται από εξειδικευμένο προσωπικό για παροχή στήριξης τόσο στις γυναίκες που προχωρούν σε διακοπή της κύησης, στις εγκύους όσο και στις λεχώνες
- Προώθηση των ενεργειών για την αγωγή υγείας του μητρικού θηλασμού, η οποία θα αρχίζει από την προδημοτική και δημοτική εκπαίδευση. Άμεση αναβάθμιση του μαθήματος της σεξουαλικής αγωγής στα σχολεία και εφαρμογή του σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.
- Υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής για το Φυσιολογικό Τοκετό

ΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ 14^ο ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΠΟΓΟ

με στόχο την μείωση των καισαρικών τομών και προώθηση του μητρικού θηλασμού.

- Δωρεάν παροχή του τεστ Παπανικολάου μέσω του ΓεΣΥ κάθε χρόνο.
- Επέκταση του εμβολιασμού για τον ιό HPV σε μικρότερες ηλικίες κοριτσιών και επέκταση της εφαρμογής του και στα αγόρια.
- Καθολική πρόσβαση σε μαστογραφία μέσω του ΓεΣΥ
- Ουσιαστική στήριξη των νοσηλευτριών, του ιατρικού και παραϊατρικού προσωπικού.

Γυναίκα και μετανάστευση

Η μετανάστευση είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο καθώς η φτώχεια, η πείνα, οι πόλεμοι και οι ένοπλες συγκρούσεις αναγκάζουν εκατομμύρια ανθρώπους να εγκαταλείψουν την πατρίδα και την οικογένεια και να καταφύγουν σε μέρη που πιθανό να εξασφαλίζουν μια καλύτερη και ασφαλέστερη ζωή. Δυστυχώς οι νεοφιλελεύθερες πολιτικές των κυρίαρχων πολιτικών και οικονομικών κύκλων, η εξυπηρέτηση των ιμπεριαλιστικών τους συμφερόντων και της καπιταλιστικής οικονομίας, έχουν παγιώσει τις κοινωνικές ανισότητες και τις έχουν διευρύνει σε επίπεδο ηπείρων, χωρών και ανθρώπων, οδηγώντας τους σε ένα συνεχή αγώνα επιβίωσης με άνιστους όρους.

Από μια το παγκόσμιο εμπόριο, η διακίνηση κεφαλαίων και επενδύσεων, οργανώνουν και διαμορφώνουν την παγκόσμια κοινωνία μέσα από μια συγγνή νεοφιλελεύθερη οπτική αψηφώντας τις αρνητικές συνέπειες πάνω στο περιβάλλον, τις ανθρώπινες ζωές,

την ευημερία και την ανάπτυξη των χωρών και από την άλλη τίθενται συνεχώς αυστηρότερα μέτρα και κριτήρια για τη διακίνηση ανθρώπων. Το αποτέλεσμα είναι οι άνθρωποι από τις φτωχότερες χώρες να πληρώνουν το τίμημα των πολιτικών αυτών, να εξαναγκάζονται σε μετανάστευση και να αντιμετωπίζουν τεράστια εμπόδια κατά τη μετακίνηση και την άφιξη τους σε άλλες χώρες.

Ακόμη και στην ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση υπάρχουν μεγάλες ανισότητες μεταξύ των κρατών μελών σε φτώχεια και ανεργία, με αποτέλεσμα να υπάρχει αυξημένη εσωτερική μετανάστευση εργαζομένων από τις φτωχές προς τις πλουσιότερες χώρες. Η ελεύθερη διακίνηση των ευρωπαίων πολιτών εντός της ένωσης είναι διασφαλισμένη από την Συνθήκη Εγκαθίδρυσης της, όμως δεν συμβαίνει το ίδιο με τις συνθήκες εργασίας και διαβίωσης τους, με αποτέλεσμα να αποτελούν φθηνό εργατικό δυναμικό και να τυγχάνουν σκληρής εκμετάλλευσης και διακρίσεων στις χώρες υποδοχής.

Σήμερα όσο ποτέ άλλοτε οι αντιθέσεις του καπιταλιστικού συστήματος καθιστούν την μετανάστευση πολυσύνθετο ζήτημα τόσο για τις χώρες προέλευσης μεταναστών όσο και για τις χώρες υποδοχής.

Οι γυναίκες αποτελούν σημαντικό αριθμό μεταναστών και προσφύγων. Οι μετανάστριες αντιμετωπίζουν δυσχερή πρόσβαση στην αγορά εργασίας, υψηλά ποσοστά ανεργίας, απασχόληση σε θέσεις προσωρινής εργασίας ή χαμηλών αμοιβών, συχνά χωρίς κοινωνική και οικονομική προστασία. Επιπρόσθετα, οι μετανάστριες βρίσκονται συχνά σε κλάδους της σκιώδους οικονομίας. Έχουν πολύ περιορισμένη συμμετοχή στην εκπαίδευση, στην κοινωνική και πολιτική ζωή της χώρας υποδοχής και βρίσκονται συχνά κάτω από το

όριο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Σημειώνεται ότι παρά το γεγονός ότι ποσοστό των μεταναστριών είναι απόφοιτοι ανώτερων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στις χώρες τους, εντούτοις εργάζονται σε τομείς ανειδίκευτης εργασίας λαμβάνοντας μισθό πολύ χαμηλότερο των προσόντων τους.

Ταυτόχρονα, οι μετανάστριες αντιμετωπίζουν σοβαρές διακρίσεις ως άτομα εξαρτημένα από το νομικό καθεστώς του συζύγου τους. Ανάμεσα σε άλλα η περιορισμένη πρόσβαση στην εργασία και το αμφίβολο καθεστώς διαμονής σε περιπτώσεις χρειάς και διαζυγίου. Πέρα από αυτά αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα λόγω των έμφυλων στερεότυπων και πρακτικών τόσο στη χώρα καταγωγής τους όσο και στη χώρα υποδοχής τους. Μάλιστα κάποιες αντιμετωπίζουν κρίσιμα προβλήματα όπως οι καταναγκαστικοί γάμοι, η περιθωριοποίηση, ο ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων και τα εγκλήματα τιμής.

Επιπρόσθετα, οι μετανάστριες είναι περισσότερο εκτεθειμένες στη βία, ψυχολογική, σωματική, σεξουαλική εξαιτίας της οικονομικής και νομικής εξάρτησής τους. Οι μετανάστριες, κυρίως αυτές με έλλειψη νομικού καθεστώτος αποστερούνται πολύ συχνά τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα και γίνονται θύματα των κυκλωμάτων σωματεμπορίας.

Η Κύπρος εδώ και χρόνια αποτελεί χώρα υποδοχής σημαντικού αριθμού μεταναστών και μεταναστριών σε σχέση με τον πληθυσμό της. Πέραν αυτών που φτάνουν στη Κύπρο για εργασία μέσω των διαδικασιών της Στρατηγικής Απασχόλησης Ξένου Εργατικού Δυναμικού, υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός προσφύγων /αιτούντων άσυλο, οικιακών εργαζομένων και φοιτητών οι οποίοι μπορούν να

ενταχθούν στην εργασία κάτω από προϋποθέσεις και σε συγκεκριμένα επαγγέλματα. Η γυναίκες αποτελούν μεγάλο μέρος του μεταναστευτικού πληθυσμού με την πλειοψηφία τους να εργάζονται ως οικιακές εργαζόμενες προσφέροντας υπηρεσίες στην φροντίδα των παιδιών, των ηλικιωμένων και στο νοικοκυριό. Σύμφωνα με στοιχεία της Υπηρεσίας Κοινωνικών Ασφαλίσεων σήμερα δηλώνονται γύρω στις 23 χιλιάδες ως οικιακές εργαζόμενες.

Από το 2015, κύρια εξαιτίας του πολέμου στη Συρία και σε άλλες περιοχές που υπάρχουν ασταθείς πολιτικές συνθήκες, οι ροές προσφύγων, κύρια γυναικών και παιδιών, που φθάνουν στην Κύπρο και αιτούνται άσυλο έχουν αυξηθεί. Σήμερα υπολογίζονται στις 17 000. Αυξημένος είναι και ο αριθμός φοιτητών και φοιτητριών από το εξωτερικό που μπαίνουν στην αγορά εργασίας.

Το γεγονός ότι σήμερα το 25-30% του πληθυσμού είναι μη κύπριοι θέτουν επιτακτικά την ανάγκη για λήψη μέτρων καταπολέμησης του ρατσισμού και της ξενοφοβίας διασφαλίζοντας την ένταξη των μεταναστών και την κοινωνική συνοχή

Δυστυχώς, η διακυβέρνηση Αναστασιάδου, με την εφαρμογή νεοφιλελεύθερων πολιτικών για την εξυπηρέτηση του κεφαλαίου, χρησιμοποιεί το μεταναστευτικό/προσφυγικό, ανάλογα με τις εκάστοτε πολιτικές και οικονομικές συνθήκες. Πολλές φορές η ρητορική των αξιωματούχων της εργαλειοποιεί τους πρόσφυγες και τους μετανάστες για να αποπροσανατολίσει την κοινή γνώμη από τα πολλαπλά κοινωνικά αδιέξοδα στα οποία έχουν οδηγήσει οι πολιτικές της με αποτέλεσμα να δημιουργείται ρατσιστικό και ξενοφοβικό κλίμα στην κοινωνία, φέρνοντας αντιμέτωπους τους ντόπιους με τους «ξένους».

ΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ 14^ο ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΠΟΓΟ

Η ΠΟΓΟ από θέση αρχής αντιμετωπίζει το θέμα της μετανάστευσης ταξικά και απαιτεί τη λήψη πολιτικών και μέτρων που να αντιμετωπίζουν τα πολλαπλά προβλήματα των μεταναστριών και των μεταναστών, έτσι που να απολαμβάνουν τα δικαιώματά τους, όπως αυτά προκύπτουν μέσα από το Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο αλλά και μέσα από τις πανανθρώπινες αξίες.

Ταυτόχρονα αγωνίζεται ενάντια σε κάθε μορφή διάκρισης αποδεικνύοντας στην πράξη ότι όλοι/όλες ανεξάρτητα από την γλώσσα που μιλούν, το χρώμα που έχουν και την χώρα που προέρχονται έχουν θέση στις γραμμές της και θα συνεχίσει την συνεργασία με τις Οργανώσεις μεταναστριών και άλλων ΜΚΟ που αγωνίζονται για τα δικαιώματα των μεταναστών/τριών.

Η ΠΟΓΟ συγκεκριμένα απαιτεί:

- Ολοκληρωμένη κρατική μεταναστευτική πολιτική με προσήλωση στο σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας.
- Υλοποίηση αποτελεσματικών προγραμμάτων και δράσεων για ένταξη των μεταναστών/τριών στην κυπριακή κοινωνία αξιοποιώντας πλήρως τα ευρωπαϊκά κονδύλια.
- Δημιουργία επαρκών και αξιοπρεπών υποδομών υποδοχής και προστασίας αιτητών ασύλου και προσφύγων.
- Εφαρμογή Σχεδίου Δράσης για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας στην κυπριακή κοινωνία, εστιάζοντας στην εκπαίδευση και στην εργασία.
- Καταπολέμηση της εμπορίας προσώπων για εργασιακή και σεξουαλική εκμετάλλευση
- Επικύρωση από την Κυπριακή Δημοκρατία της σύμβασης Αρ.

189 του 2011, της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας του ΟΗΕ για αξιοπρεπή εργασία των οικιακών εργαζομένων και βελτίωση των όρων εργασίας και συνθηκών διαβίωσης τους.

- Αποτελεσματική εφαρμογή των νομοθεσιών που προνοούν ίση μεταχείριση ανεξαρτήτως θρησκείας, γλώσσας, εθνικότητας κ.α και καταπολεμούν την ρητορική μίσους μέσα από επαρκή και αποτελεσματική λειτουργία μηχανισμών και θεσμών του κράτους.
- Αποτροπή του θεσμικού ρατσισμού, διασφάλιση και διευκόλυνση της πρόσβασης τους στις δημόσιες υπηρεσίες.
- Ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε όλες τις πολιτικές που αφορούν την μετανάστευση.

Γυναίκα και περιβάλλον

Διανύουμε μια περίοδο όπου οι συνέπειες της κλιματικής αλλαγής απειλούν την επιβίωση του πλανήτη και απασχολούν σοβαρά την ανθρωπότητα. Η περιβαλλοντική και οικολογική κρίση αποτελούν άμεσες επιπτώσεις του παγκοσμίως κυρίαρχου μοντέλου ανάπτυξης, του καπιταλιστικού συστήματος που υποτάσσει τη βιώσιμη ανάπτυξη και την επιβίωση του πλανήτη στο κέρδος. Η αλόγιστη εκμετάλλευση των φυσικών πόρων του πλανήτη, οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις των ένοπλων συγκρούσεων και των πυρηνικών δοκιμών, η ρύπανση των θαλασσών από λύματα, απορρίμματα και απόβλητα, έχουν ήδη πλήξει καίρια το οικοσύστημα. Ταυτόχρονα, επιφέρουν αλυσιδωτές επιπτώσεις στην ποιότητα της ζωής των ανθρώπων, υπονομεύουν την αναπτυξιακή προοπτική των χωρών, λειτουργούν ως πολλαπλασιαστές των αναγκαστικών εκτοπισμών

και εμβαθύνουν τις υφιστάμενες ανισότητες και διακρίσεις λόγω φύλου. Ανεπηρέαστη από τις συνέπειες της παγκόσμιας περιβαλλοντικής και κλιματικής κρίσης δεν θα μπορούσε να είναι η Κύπρος, πολύ περισσότερο που οι πολιτικές επιλογές της κυβέρνησης Αναστασιάδη-ΔΗΣΥ θέτουν το κέρδος πάνω από την αναχαίτιση αυτών των φαινομένων.

Παρότι η συνειδητοποίηση της σχέσης μεταξύ του φύλου και της αλλαγής του κλίματος είναι σχετικά πρόσφατη, αυτό δεν εξηγεί ούτε δικαιολογεί τους πολύ αργούς ρυθμούς ένταξης της διάστασης του φύλου στις πολιτικές για το κλίμα. Βασικοί πυλώνες ενσωμάτωσής της είναι η δημιουργία αποτελεσματικών μηχανισμών για αξιολόγηση του αντίκτυπου των αναπτυξιακών και περιβαλλοντικών πολιτικών στις γυναίκες, η υιοθέτηση πολιτικών που να λαμβάνουν υπόψη αυτά τα ευρήματα και προφανώς η ενίσχυση της συμμετοχής των ίδιων των γυναικών στη λήψη αποφάσεων για το περιβάλλον.

Τα αποτελέσματα της κλιματικής αλλαγής έχουν δυσανάλογο αντίκτυπο στις γυναίκες.

Οι διακρίσεις που υφίστανται οι γυναίκες σε όλους τους τομείς και σε όλες τις κοινωνίες τις καθιστούν πιο ευάλωτες έναντι σε ριζικές μεταβολές όπως η θέρμανση του κλίματος και οι συνέπειες της καθώς έχουν λιγότερες δυνατότητες προσαρμογής και αντίδρασης.

Οι δραματικές κλιματικές αλλαγές και η αυξανόμενη συχνότητα και ένταση των ακραίων καιρικών φαινομένων, η αύξηση της μέσης θερμοκρασίας του πλανήτη, η άνοδος της στάθμης της θάλασσας, η ξηρασία και η λειψυδρία αποτελούν καθημερινά φαινόμενα τα οποία συμβάλλουν στην αύξηση της φτώχειας για τον μισό τουλάχισ-

στο πληθυσμό της γης και την υπονόμευση της προοπτικής ανάπτυξης. Σε αυτές τις συνθήκες πρώτα θύματα είναι εκείνες οι ομάδες του πληθυσμού που ήδη βρίσκονται σε δυσχερή θέση ένεκα κοινωνικοοικονομικών, εργασιακών, θεσμικών και πολιτικών παραγόντων, όπως είναι οι γυναίκες.

Ιδιαίτερο αντίκτυπο στις γυναίκες έχει και η ενεργειακή φτώχεια, η οποία έχει γίνει ακόμη πιο έντονη μετά το ξέσπασμα της πανδημίας του COVID-19. Με δεδομένο ότι η αύξηση των τιμών της ενέργειας επηρεάζει περισσότερο τα χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα, οι γυναίκες που αποδεδειγμένα λαμβάνουν χαμηλότερα εισοδήματα και δη οι γυναίκες μονογονιόι και οι συνταξιούχες διατρέχουν το μεγαλύτερο κίνδυνο. Ταυτόχρονα, η εμβάθυνση των έμφυλων ανισοτήτων ως αποτέλεσμα της κλιματικής και περιβαλλοντικής κρίσης οδηγεί επίσης στην αύξηση των κρουσμάτων ενδοοικογενειακής βίας, της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κάθε μορφής κακοποίησης λόγω φύλου.

Το Γυναικείο Κίνημα ΠΟΓΟ πιστεύει ότι για να αναχαιτίσουμε την ταχύτητα με την οποία συντελείται η κλιματική και περιβαλλοντική κρίση και να επιτύχουμε αειφόρο ανάπτυξη πρέπει να εντάξουμε την έμφυλη διάσταση σε όλες τις συναφείς πολιτικές. Αυτό δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς να αντιμετωπίσουμε τις βασικές αιτίες της φτώχειας και της ανισότητας.

Η ΠΟΓΟ αξιολογεί τον αγώνα για την αντιμετώπιση της οικολογικής και περιβαλλοντικής καταστροφής, ως ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα που απασχολούν το γυναικείο κίνημα. Σε αυτό το πλαίσιο απαιτούμε:

- Συμμετοχή των γυναικών σε θέσεις ευθύνης για θέματα κλιματι-

ΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ 14^ο ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΠΟΓΟ

- κής αλλαγής και όλες τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων σε τοπικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο.
- Ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στις περιβαλλοντικές πολιτικές.
 - Ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε ό,τι αφορά την πολεοδομία, τη στέγαση, στις συγκοινωνίες και στις λειτουργίες της πόλης.
 - Εμπλοκή των γυναικών στον τομέα της περιβαλλοντικής πολιτικής.
 - Προώθηση όλων εκείνων των μέτρων που θα αναβαθμίζουν τη συμμετοχή της Κυπριακής Δημοκρατίας στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.
 - Εφαρμογή αυστηρών νομοθεσιών σε σχέση με την ποιότητα του περιβάλλοντος και του αέρα σε οικιστικές περιοχές έτσι ώστε να προστατευτεί η υγεία των ανθρώπων.
 - Άρση των παράνομων αναπτύξεων παντός είδους, και τη δημιουργία ενός σωστού χωροταξικού πλάνου για τον τόπο μας.
 - Προστασία των οικοτόπων και των δικτύων προστασίας της Φύσης.
 - Σχεδιασμό μιας ολοκληρωμένης πολιτικής διαχείρισης απορριμμάτων, έτσι ώστε να μην επιβαρύνονται περισσότερο τα νοικοκυριά.

Γυναίκα και πολιτισμός

Ο Πολιτισμός, σε όλες του τις μορφές και εκφάνσεις, αντιπροσωπεύει το σύνολο των πνευματικών και υλικών στοιχείων που χαρα-

κτηρίζουν μία κοινωνία. Κοινωνία χωρίς Πολιτισμό, είναι μετέωρη κοινωνία, μέσα σε απόλυτο σκοτάδι. Ο πολιτισμός και η πολιτιστική δημιουργία είναι απαραίτητη προϋπόθεση για κάθε κοινωνία που σέβεται τον εαυτό της επιδιώκοντας πνευματική ανάπτυξη και πραγματική πρόοδο.

Για το Γυναικείο Κίνημα ΠΟΓΟ ο πολιτισμός είναι φαινόμενο ιστορικό και ταυτόχρονα ταξικό, αφού αντικατοπτρίζει την ιστορική εξέλιξη της κοινωνίας, με την οποία βρίσκεται σε διαλεκτική σχέση, ενώ αποτελεί την έκφραση της σχέσης του ανθρώπου με τη φύση και την κοινωνία, στα πλαίσια της οποίας αναπτύσσεται. Κατά τη δική μας αντίληψη, αποστολή του πολιτισμού πρέπει να είναι η δημιουργία κριτικά σκεπτόμενων ανθρώπων και η διαπαιδαγώγησή τους, ούτως ώστε να συμβάλλουν στην κοινωνική πρόοδο και ευημερία. Ωστόσο, συχνά παρατηρείται στο χώρο του πολιτισμού η καλλιέργεια του σεξισμού και η αναπαραγωγή έμφυλων στερεοτύπων, η εργαλειοποίηση της γυναίκας και του γυναικείου σώματος. Αυτές οι στάσεις και αντιλήψεις εντός του πλαισίου του θεάτρου, του κινηματογράφου, της μουσικής κ.α. δεν πρέπει να γίνονται ανεχτές καθώς αλλοιώνουν την αποστολή των ίδιων των τεχνών που δεν είναι άλλη από την προώθηση εννοιών όπως η ισότητα και η δικαιοσύνη.

Μέσα σε συνθήκες βαθιάς καπιταλιστικής οικονομικής, κοινωνικής και ηθικής κρίσης, ο πολιτισμός ανά το παγκόσμιο δέχεται ολομέτωπη επίθεση. Στην Κύπρο, από το 2013 και με αποκορύφωμα τα τελευταία δύο χρόνια, η Κυβέρνηση Αναστασιάδη – ΔΗΣΥ απαξίωσε τον πολιτισμό, οδηγώντας την πλειοψηφία των εργαζομένων στο χώρο, στην ανεργία και την φτωχοποίηση. Η κρίση που

επέφερε η πανδημία COVID- 19 έχει κάνει ακόμη πιο δύσκολη την κατάσταση με τους εργαζόμενους και τις εργαζόμενες να οδηγούνται σε οικονομικό αφανισμό.

Οι γυναίκες έχουν ιδιαίτερη προσφορά στον χώρο του Πολιτισμού, το γεγονός όμως αυτό δεν αποτρέπει την ύπαρξη των έμφυλων ανισοτήτων που εμφανίζονται σε όλους τους τομείς της ζωής. Οι γυναίκες που εργάζονται στον τομέα του πολιτισμού αντιμετωπίζουν συχνά σεξουαλική παρενόχληση και βιασμούς. Οι επισφαλείς θέσεις εργασίας εκμηδενίζουν τα δικαιώματα που έχουν οι γυναίκες αναφορικά με την μητρότητα καθώς η κύηση ενδέχεται να τις κρατήσει εκτός δουλειάς ενώ οι ανασφάλιστες απολαβές τους αποκλείουν το επίδομα μητρότητας. Επιπρόσθετα ποσοστό 27,7% των εργαζόμενων με καθεστώς μερικής απασχόλησης είναι γυναίκες έναντι ποσοστού 17,5% των ανδρών συναδέλφων τους.

Σύμφωνα με έρευνα που δημοσιοποίησε η UNESCO παρατηρείται έμφυλο χάσμα, ως προς την συμμετοχή, απασχόληση και εκπροσώπηση γυναικών στον καλλιτεχνικό χώρο ενώ οι γυναίκες φαίνεται να βρίσκονται μακριά από θέσεις ευθύνης αφού για παράδειγμα οι σκηνοθέτιδες αποτελούν μόλις το 1/5 του συνόλου στο εν λόγω επάγγελμα στην Ευρώπη. Όσον αφορά τις θέσεις λήψης αποφάσεων μόλις το 34% των Υπουργών Πολιτισμού είναι γυναίκες. Το γεγονός αυτό το βιώσαμε πρόσφατα στην Κύπρο όταν στην δεκαεξαμελή Συμβουλευτική Επιτροπή για τον Πολιτισμό διορίστηκε μόνο μία γυναίκα.

Η ισότητα και η ισοτιμία των φύλων, πρέπει να καταστεί προτεραιότητα, στον χώρο της δημιουργίας, της Τέχνης, και του Πολιτισμού βάζοντας φράγμα στον συντηρητισμό, τον σεξισμό και την

καταπάτηση των ελευθεριών και δικαιωμάτων της γυναίκας - δημιουργού.

Ως Γυναικείο Κίνημα ΠΟΓΟ διεκδικούμε:

- Ειδική διευθέτηση σχετικά με το επίδομα μητρότητας για τις γυναίκες που εργάζονται στον τομέα του πολιτισμού σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς.
- Εφαρμογή σχεδίου δράσης για την καταπολέμηση του σεξισμού και της σεξουαλικής παρενόχλησης στο χώρο του πολιτισμού.
- Προώθηση της εμπλοκής γυναικών στον τομέα λήψεως αποφάσεων στο χώρο του πολιτισμού.
- Κατοχύρωση του επαγγέλματος των καλλιτεχνών και διασφάλιση κατώτατου μισθού .

Γυναίκα και αθλητισμός

Ο αθλητισμός είναι ένας τομέας όπου τα κοινωνικά στερεότυπα φύλου καθορίζουν τη συμμετοχή αντρών και γυναικών σε συγκεκριμένα αθλήματα. Είναι γεγονός πως οι κοινωνικές αντιλήψεις περί θηλυκότητας και αρρενωπότητας κατηγοριοποιούν συχνά τα αθλήματα σε αντρικά και γυναικεία στη βάση χαρακτηριστικών όπως η σωματική δύναμη, η αντοχή, η ταχύτητα, η ευελιξία κ.α, περιορίζοντας έτσι τη συμμετοχή των γυναικών σε αθλήματα που θεωρούνται παραδοσιακά αντρικά και αντίστροφα.

Τα μέσα ενημέρωσης διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση των έμφυλων στερεοτύπων στον αθλητισμό. Οι αθλήτριες τυγχάνουν συχνά σεξιστικής αντιμετώπισης με τρόπο που συμβάλει στην περιθωριοποίηση των επιτευγμάτων των γυναικών στον

ΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ 14^ο ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΠΟΓΟ

αθλητισμό καθώς δίνεται έμφαση στη σεξουαλικότητα τους έναντι της δύναμης και των δεξιοτήτων τους. Σημαντικές διαφορές υπάρχουν επίσης στην κάλυψη γυναικείων και ανδρικών αθλημάτων από τα μέσα ενημέρωσης.

Τα στερεότυπα αυτά επηρεάζουν τη συμμετοχή των γυναικών σε όλους τους τομείς του αθλητισμού, στις ίδιες τις αθλητικές δραστηριότητες, στα κέντρα λήψης αποφάσεων ακόμα και στην αθλητική δημοσιογραφία. Στο ίδιο πλαίσιο παρατηρούνται φαινόμενα όπως το χάσμα αμοιβών/παροχών/επιδομάτων ανάμεσα σε αθλήτριες και αθλητές. Επιπρόσθετα συχνά παρατηρούνται διακρίσεις στις υποδομές και στον εξοπλισμό που παρέχονται στις αθλήτριες σε σχέση με τους αθλητές είτε από τα αθλητικά σωματεία είτε ακόμη και από τους εθνικούς φορείς αθλητισμού. Πέρα από αυτά, στον αθλητισμό καταγράφονται επεισόδια λεκτικής, σωματικής και σεξουαλικής βίας τα οποία έχουν συχνά θύματα γυναίκες.

Ως Γυναικείο Κίνημα ΠΟΓΟ πιστεύουμε ότι πρέπει να ληφθούν στοχευμένα μέτρα τα οποία θα καταπολεμούν τα στερεότυπα του φύλου και τις έμφυλες διακρίσεις στον αθλητισμό και θα προωθούν τη συμμετοχή των γυναικών σε αυτό το πεδίο. Πιο συγκεκριμένα διεκδικούμε:

- Εφαρμογή της διάστασης του φύλου στους τομείς πολιτικής που αφορούν τον αθλητισμό
- Λήψη μέτρων για την εξάλειψη των έμφυλων στερεότυπων φύλου στον αθλητισμό από τα ΜΜΕ.
- Θέσπιση δημόσιων συζητήσεων, κατάρτισης, καθοδήγησης που να ενθαρρύνουν τις γυναίκες να εμπλακούν στον αθλητισμό.
- Εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας που αφορά τον ΚΟΑ που να πε-

ριλαμβάνει την αντιμετώπιση των διακρίσεων εις βάρος των γυναικών.

- Ενίσχυση του ρόλου της Επιτροπής Ισότητας των Φύλων του ΚΟΑ και του έργου της για ισότιμη αντιμετώπιση γυναικών και αντρών στο χώρο του αθλητισμού.
- Εξάλειψη του χάσματος αμοιβών/παροχών μεταξύ αθλητών και αθλητριών.
- Λειτουργία ειδικής επιτροπής για την εξέταση παραπόνων που εμπίπτουν στο φάσμα της έμφυλης βίας κάθε μορφής.
- Προσβάσιμες και φιλικές υποδομές προς τις γυναίκες.
- Ειδική διευθέτηση σχετικά με το επίδομα μητρότητας για τις γυναίκες που εργάζονται στον τομέα του πολιτισμού σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς.
- Επαγγελματική κατοχύρωση.
- Ειδική διευθέτηση σχετικά με το επίδομα μητρότητας για τις γυναίκες που εργάζονται στον αθλητισμό.

Λοάκι+

Οι διακρίσεις στη βάση της ταυτότητας φύλου και του σεξουαλικού προσανατολισμού είναι ένα φαινόμενο το οποίο παρατηρείται συχνά στην κυπριακή κοινωνία. Η πατριαρχική δομή της κοινωνίας μας θέτει στο κοινωνικό περιθώριο οτιδήποτε αποκλίνει από την νόρμα. Ως εκ τούτου άτομα που δεν ανταποκρίνονται στο αντρικό και γυναικείο πρότυπο όπως προστάζει το κοινωνικό στερεότυπο μπαίνουν στο κοινωνικό περιθώριο και έρχονται αντιμέτωπα με πολλαπλά εμπόδια σε όλα τα επίπεδα της ζωής.

Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει βήματα προόδου κυρίως μέσω νομοθεσιών που κατοχυρώνουν τα δικαιώματα των Λοάτκι+ ατόμων όπως η συμπερίληψη της ταυτότητας φύλου και του σεξουαλικού προσανατολισμού στη νομοθεσία για τη ρητορική μίσους και ο νόμος για την συμβίωση Λοάτκι+ ζευγαριών. Ωστόσο, φαίνεται πως οι νομοθεσίες αυτές έχουν επηρεάσει ελάχιστα τις κοινωνικές αντιλήψεις και τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται τα Λοάτκι+ άτομα από το ίδιο το κράτος και τους κοινωνικούς θεσμούς όπως η Εκκλησία. Σε αυτό το πλαίσιο, δεν έχει ολοκληρωθεί η συζήτηση για την νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου παρά το γεγονός ότι η κυβέρνηση Αναστασιάδη-ΔΗΣΥ δεσμεύτηκε για την προώθηση του ζητήματος.

Σε αυτές τις συνθήκες τα Λοάτκι+ άτομα αντιμετωπίζουν διακρίσεις, στιγματισμό, παρενόχληση και βία στο χώρο εργασίας, στα σχολεία, στην κοινωνική και πολιτική ζωή. Παρά το γεγονός ότι το φαινόμενο αυτό είναι διαταξικό, εντούτοις τα Λοάτκι+ άτομα που προέρχονται από μεσαία και χαμηλά οικονομικά στρώματα αντιμετωπίζουν περισσότερες δυσκολίες εξαιτίας των περιορισμένων πόρων που διαθέτουν για να αντιμετωπίσουν τα εμπόδια που τίθενται μπροστά τους στην εργασία, στην υγεία, στην κοινωνικοποίηση.

Για το Γυναικείο Κίνημα ΠΟΓΟ το δικαίωμα των ατόμων στην επιλογή σεξουαλικού προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου είναι αδιαπραγμάτευτο. Είναι πεποίθηση μας πως οι γυναίκες και τα Λοάτκι+ άτομα πρέπει να δώσουν από κοινού τον αγώνα ενάντια στην πατριαρχία με στόχο την απελευθέρωση από τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις που αυξάνουν τις ανισότητες.

Σε αυτό το πλαίσιο διεκδικούμε:

- Ανάπτυξη της κουλτούρας αποδοχής και σεβασμού του σεξουαλικού προσανατολισμού και της ταυτότητας φύλου μέσω του εκπαιδευτικού συστήματος.
- Μέτρα για την καταπολέμηση των διακρίσεων σε βάρος των Λοάτκι+ στην εργασία και την κοινωνική ζωή.
- Ενίσχυση και εφαρμογή της νομοθεσίας για την ομοφοβική και τρανσφοβική ρητορική μίσους.
- Καλλιέργεια κουλτούρας σεβασμού και αποδοχής στα Λοάτκι+ άτομα ανάμεσα στους δημόσιους λειτουργούς, την αστυνομία, τους επαγγελματίες υγείας κ.α.
- Τερματισμό των διακρίσεων στην τεκνοθεσία και την εξωσωματική γονιμοποίηση.

Γυναίκα και εξαρτησιογόνες ουσίες

Οι γυναίκες οποιασδήποτε ηλικίας που αντιμετωπίζουν πρόβλημα τοξικοεξάρτησης είναι ευάλωτες σε διάφορες μορφές εκμετάλλευσης ενώ τις περισσότερες φορές πέφτουν θύματα βίας, βιασμού και κακοποίησης.

Πανευρωπαϊκά, τρία στα δέκα ουσιοεξαρτημένα άτομα είναι γυναίκες. Στην Κύπρο οι σχετικοί αριθμοί μειώνονται σε δυο στα δέκα, κάτι που καταδεικνύει και τη δυσκολία να δημιουργηθούν κλειστά προγράμματα αποκλειστικά για γυναίκες. Επιπρόσθετα, οι γυναίκες που απευθύνονται για βοήθεια αγγίζουν το 3-4% του συνόλου των ατόμων που συμμετέχουν σε προγράμματα απεξάρτησης.

Ωστόσο, η εξάρτηση βιώνεται πολύ διαφορετικά από τις γυναίκες από ότι βιώνεται από τους άντρες. Σύμφωνα με μελέτες και

ΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ 14^ο ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΠΟΓΟ

εμπειρικά δεδομένα προγραμμάτων απεξάρτησης, στις περιπτώσεις γυναικών ουσιοεξαρτημένων, αυτές αντιμετωπίζουν πολύ περισσότερα εμπόδια και επιφυλάξεις για να απευθυνθούν για βοήθεια. Η οικογένεια, τα στερεότυπα και ο στιγματισμός λειτουργούν ως επιπλέον αντικίνητρα στην απόφαση τους να ζητήσουν βοήθεια. Συνυπάρχει ταυτόχρονα και η ανησυχία για την ενδεχόμενη στέρση της κηδεμονίας των παιδιών τους.

Ταυτόχρονα, η ουσιοεξαρτώμενη αντιμετωπίζει περισσότερα προβλήματα επανένταξης στην κοινωνία. Σε ένα περιβάλλον όπου η γυναίκα δέχεται ήδη διακρίσεις, ανισομισθία, εκμετάλλευση, οι ουσιοεξαρτώμενες δύσκολα βρίσκουν αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας.

Σήμερα, στη χώρα μας μπορεί τα πράγματα να έχουν προχωρήσει προς τα εμπρός σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια αλλά υπάρχουν τεράστια περιθώρια βελτίωσης του πλαισίου πρόληψης, απεξάρτησης και επανένταξης.

Οι ουσιοεξαρτημένες δεν θα απευθυνθούν στις αρμόδιες υπηρεσίες από μόνες τους. Χρειάζεται εκ των προτέρων τεράστια κλίμακας ενημερωτική εκστρατεία η οποία να αντιμετωπίζει τις ανησυχίες και τους προβληματισμούς των γυναικών. Επίσης, είναι σημαντικό να διασφαλίζεται ότι η γυναίκα δεν θα χωρίζεται με τα παιδιά της για όσο διαρκεί η απεξάρτηση. Η παρουσία των παιδιών μπορεί να λειτουργήσει ενισχυτικά των προσπαθειών απεξάρτησης. Την ίδια στιγμή, πρέπει να διασφαλιστεί ότι η στήριξη των γυναικών μετά την απεξάρτηση, πρέπει να είναι ολιστική και να δίδει την ευκαιρία αντιμετώπισης όλων των οικονομικών και ψυχολογικών τους αναγκών μέχρι να μπορέσουν από μόνες τους να σταθούν στα πόδια τους. Οι απεξαρτημένες γυναίκες θα πρέπει να γνωρίζουν εκ

των προτέρων ότι στην πορεία επανένταξη τους, το κράτος θα είναι δίπλα τους ώστε να ξεπεραστούν τα προβλήματα σίτισης, στέγασης, φροντίδας των παιδιών. Ταυτόχρονα η ευθύνη της πολιτείας δεν μπορεί να αφορά μόνο την παροχή ενός επιδόματος αλλά να παρεμβαίνει με κοινωνική, ψυχολογική και επαγγελματική στήριξη της γυναίκας που ολοκληρώνει την απεξάρτηση.

Διεκδικούμε:

- Πρόσβαση των γυναικών χρηστών σε εξειδικευμένα κλειστά προγράμματα και δομές απεξάρτησης.
- Ολιστική κρατική στήριξη των απεξαρτημένων για ομαλή επανένταξη τους στην κοινωνία.
- Ένταξη της διάστασης του φύλου στη διαμόρφωση πολιτικής για τις εξαρτήσεις και για τη θεραπεία.
- Ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στις αιτήσεις για αδειοδότηση προγραμμάτων απεξάρτησης.
- Διεξαγωγή έρευνας που να καταδεικνύει την πραγματική εικόνα της χρήσης ουσιών στον τόπο μας, λαμβάνοντας υπόψη και το φύλο.

Μηχανισμοί και φορείς προώθησης της ισότητας

Ως μέρος της γενικότερης συρρίκνωσης των κοινωνικών πολιτικών, οι πολιτικές που αφορούν την ισότητα, εξακολουθούν να παραμένουν στα χαρτιά, την ίδια στιγμή που τα δικαιώματα των γυναικών έχουν οπισθοχωρήσει. Στην πράξη, κάθε δυνατότητα ανάπτυξης πολιτικών για αντιμετώπιση των διακρίσεων στην κοινωνία, στην πολιτική και στην εργασία δεν αποτελούν προτεραιότητα της κυ-

βέρνησης Αναστασιάδη Συναγερμού παρά της περί του αντιθέτου διακηρύξεις.

Ακόμη και στον τομέα της νομικής κατοχύρωσης της ισότητας των φύλων, αποδεικνύεται ότι εάν δεν γίνει κατορθωτό οι νομοθεσίες που ψηφίζονται να μπου σε εφαρμογή δεν μπορεί να αποτελέσουν μοχλούς προώθησης και διαμόρφωσης συναφών πολιτικών, ούτε ενίσχυσης των δικαιωμάτων των γυναικών και άρα δεν συμβάλουν ικανοποιητικά στην όποια πρόοδο στην πράξη.

Οι Μηχανισμοί Προστασίας κατά των έμφυλων διακρίσεων όπως είναι, ο Εθνικός Μηχανισμός για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, η Επιτροπή Ισότητας στην Απασχόληση και Επαγγελματική Εκπαίδευση, ο Μηχανισμός των Επιθεωρητών Ισότητας του Υπουργείου Εργασίας, η Επίτροπος Διοίκησης, η Επίτροπος Ισότητας κ.α, πρακτικά, δεν ασκούν αποτελεσματικό έλεγχο στην προώθηση της ισότητας, εφόσον δεν υπάρχει ένα περιεκτικό ολοκληρωμένο θεσμικό πλαίσιο αναφορικά με το ρόλο, τη δομή και τις αρμοδιότητες τους. Το γεγονός αυτό, αλλά και το ότι δεν έχουν αποφασιστικές αρμοδιότητες για υιοθέτηση πολιτικών και προγραμμάτων για προαγωγή της ισότητας των φύλων, φανερώνει την προχειρότητα και την επιφανειακή προσέγγιση του όλου ζητήματος εκ μέρους της κυβέρνησης.

Απόδειξη είναι ότι ο διορισμός Επιτρόπου Ισότητας, το 2014, που παρουσιάστηκε ως το μεγάλο βήμα που θα ωθούσε στην ισότητα και στην εξάλειψη των διακρίσεων, μέχρι στιγμής, δεν έχει οδηγήσει σε ουσιαστικές δράσεις και ενέργειες. Ο κύριος λόγος έγκειται στην ανυπαρξία ολοκληρωμένου θεσμικού πλαισίου αναφορικά με τον ρόλο, την δομή, τις αρμοδιότητες του γραφείου της, όπως και

στην ανυπαρξία επαρκών μέσων και πόρων για ανάληψη δράσεων και ενεργειών.

Την ίδια στιγμή εκτιμώντας το έργο που επιτελείται από τον Εθνικό Μηχανισμό για τα Δικαιώματα της Γυναίκας (ΕΜΔΓ), θεωρούμε ότι στην κρίσιμη κοινωνική καμπή που βρισκόμαστε και στις δύσκολες μέρες που περνούμε, είναι θέμα το οποίο θα έπρεπε να χρήζει ακόμη μεγαλύτερης προσοχής. Ως θεσμός δεν διαθέτει επαρκή εξουσία και προβολή, στερείται επαρκών ανθρωπίνων και οικονομικών πόρων καθώς και τεχνική ικανότητα, να εκτελεί αποτελεσματικά την εντολή του.

Ανασταλτικά στην προώθηση των στόχων για Ισότητα επενεργεί και η έλλειψη στρατηγικής από μέρους της κυβέρνησης αλλά και συντονισμού μεταξύ των υφιστάμενων φορέων. Το τελευταίο διάστημα ισχυροποιείται η θέση του κινήματος μας ότι, ο κατακερματισμός των αρμοδιοτήτων για τα θέματα της ισότητας δεν προσφέρει, αλλά αντιθέτως αφαιρεί από τη δυναμική που θα μπορούσε να έχει η συνολική δράση για εξάλειψη της ανισότητας ενώ την ίδια στιγμή, θα εξοικονομούνται, πόροι και ανθρώπινο δυναμικό.

Οι θεσμικές παρεμβάσεις της Πολιτείας πρέπει να προσαρμόζονται στο διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον, προκειμένου να βελτιώσουν τη θέση των γυναικών στις συγκεκριμένες συνθήκες. Θεωρούμε ότι έχει φτάσει η ώρα για επίσημη θεσμοθέτηση μιας ανεξάρτητης δομής ή φορέα, με αυτόνομο προϋπολογισμό και εκτεταμένες αρμοδιότητες και η οποία να ενοποιεί όλους τους θεσμικούς ισότητας κάτω από τη δική της ομπρέλα. Το όλο ζήτημα, θα επιφέρει καλύτερα αποτελέσματα με τη δημιουργία ολοκληρωμένου θεσμικού πλαισίου, το οποίο να συνενώνει όλους τους φορείς

ΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ 14^ο ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΠΟΓΟ

και θεσμούς Ισότητας κάτω από μια Ενιαία Αρχή ή Φορέα Ισότητας, κατά τρόπο που να διασφαλίζεται η βελτίωση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας των πολιτικών ισότητας και των μηχανισμών και δομών εφαρμογής, παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Ο φορέας αυτός δεν θα είναι μόνο συμβουλευτικό σώμα αλλά θα έχει και διευρυμένες εξουσίες εκτελεστικού χαρακτήρα ώστε να επιλαμβάνεται θεμάτων παραβίασης και παραπόνων, σε συνεργασία με τις γυναικείες και συνδικαλιστικές οργανώσεις και ΜΚΟ που αγωνίζονται για τα δικαιώματα των γυναικών (περιλαμβανομένων και των μεταναστριών).

Διεκδικούμε:

- Δημιουργία Ενιαίας Αρχής ή Φορέα Ισότητας με τρόπο που να διασφαλίζεται η βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματι-

κότητας των πολιτικών ισότητας, και των μηχανισμών και δομών εφαρμογής, παρακολούθησης και αξιολόγησης.

- Κρατική ενίσχυση του υφιστάμενου Εθνικού Μηχανισμού, δίδοντάς του επαρκείς εξουσίες, αρμοδιότητες, υπόσταση και ανεξαρτησία, καθώς και ανθρώπινους, οικονομικούς και τεχνικούς πόρους, για να εκτελεί αποτελεσματικά το έργο του, καθώς και να εφαρμόζει αποτελεσματικό συντονισμό μεταξύ όλων των υφιστάμενων φορέων για την προώθηση των γυναικών και την προαγωγή της ισότητας των φύλων.
- Αύξηση των κονδυλίων προς τις Γυναικείες Οργανώσεις μέλη του ΕΜΔΓ, ώστε να αναπτύσσουν δράσεις και προγράμματα ενισχυτικά προς την προώθηση της ισότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Ο ρόλος της ΠΟΓΟ στις σημερινές συνθήκες

Το 14^ο Παγκύπριο Συνέδριο, θα προβεί σε ανασκόπηση και αξιολόγηση της οργανωτικής κατάστασης, προκειμένου να εκτιμήσει την πορεία ανασυγκρότησης του Κινήματος που αποφασίστηκε κατά το 13^ο Συνέδριο. Θα προβούμε σε αποτίμηση των δύσκολων συνθηκών μέσα στις οποίες κληθήκαμε να δραστηριοποιηθούμε τα τελευταία χρόνια. Ταυτόχρονα καλούμαστε να λάβουμε αποφάσεις με στόχο την αναβάθμιση του κινήματος στα επόμενα χρόνια.

Για την επίτευξη όλων όσων αναφέρονται σε όλα τα κεφάλαια των θέσεων προς το 14^ο Συνέδριο του κινήματος, αλλά και για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα των στόχων που θέτουμε, θα πρέπει να συνεχίσουν και να εντατικοποιηθούν οι προσπάθειες ώστε να οικοδομηθεί ένας δυνατός οργανωτικός μηχανισμός, ο οποίος θα εξασφαλίζει στο μέγιστο βαθμό την υλοποίηση των αποφάσεων που λαμβάνονται και θα δίνει περαιτέρω τη δυνατότητα ουσιαστικής πολιτικής δράσης και παρέμβασης σε όλους τους τομείς της κοινωνίας.

Μέσα στο ιδιαίτερο κοινωνικοπολιτικό περιβάλλον –οικονομική κρίση, διακυβέρνηση ΔΗΣΥ-Αναστασιάδη– πανδημία, καλεστήκαμε με μεγαλύτερο πείσμα, ακόμη πιο δυναμικά, να προχωρήσουμε μπροστά, συνεχίζοντας τους αγώνες αλλά και να θέσουμε σε εφαρμογή τα όσα αποφασίσαμε κατά το 13^ο Συνέδριο.

Το Κίνημα κλήθηκε να αντιμετωπίσει οξυζόμενες ελλείψεις και προβλήματα, που επηρέασαν αρνητικά την αποτελεσματική του λειτουργία, με αποτέλεσμα να παρουσιάζει σοβαρές οργανωτικές

αδυναμίες και να στηρίζεται σχεδόν εξολοκλήρου στην εθελοντική συμβολή των στελεχών του.

Σε στιγμές δύσκολες, σαν τις σημερινές, το Γυναικείο Κίνημα ΠΟΓΟ, έχει αυξημένες ευθύνες. Η συνεχιζόμενη ανάγκη, για ύπαρξη ενός γυναικείου κινήματος όπως η ΠΟΓΟ, έχει να κάνει με τους πρόσθετους ρόλους και προβλήματα που έχει να αντιμετωπίσει η γυναίκα της εργατικής τάξης στην προσπάθεια της να ενταχθεί στον αγώνα για την κοινωνική της απελευθέρωση, που δημιουργούν τις δυσκολίες και αποτρέπουν την ένταξη της στα κοινά. Οι δυσκολίες ωστόσο, δεν πρέπει να μας αποθαρρύνουν. Αντίθετα πρέπει να μας ατσαλώνουν ώστε ν' αντιπαλέψουμε τα όποια εμπόδια, χωρίς να κλονίζεται ούτε στιγμή η εμπιστοσύνη μας στο δίκιο του αγώνα μας.

Μπροστά μας προβάλλουν πολλά και καίρια ερωτήματα:

- Πως η πάλη των γυναικών που είναι αναπόσπαστο μέρος του αγώνα των λαών για κοινωνική δικαιοσύνη, θα γίνει πιο αποφασιστική για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων τους, ώστε να λαμβάνονται μέτρα οικονομικά, κοινωνικά, που να θεμελιώνουν πραγματικά την ισοτιμία, και θα βελτιώνουν το επίπεδο ζωής τους;
- Πως να αναχαιτίσουμε την προσπάθεια απόκρυψης των πραγματικών αιτιών της ανισοτιμίας και των διακρίσεων κατά των γυναικών;
- Πως να κάνουμε το γυναικείο προοδευτικό κίνημα ΠΟΓΟ, ακόμη πιο αποτελεσματικό στην προώθηση των γυναικείων προβλημάτων και την παρέμβαση του πιο αποφασιστική στις εξελίξεις της χώρας μας;

ΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ 14^ο ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΠΟΓΟ

- Με ποιους τρόπους θα αυξήσουμε τη συμμετοχή περισσότερων και νέων γυναικών στις γραμμές του κινήματος κατά τρόπο που να μην παρουσιάζονται κενά στην αλυσίδα, και νέα στελέχη να πλαισιώνουν τα παλιά, προσδίδοντας στο κίνημα πολυμορφία απόψεων, νέες ιδέες και πρακτικές και μεγαλύτερο φάσμα δράσης;

Με συνέπεια και επιμονή θα συνεχίσουμε τις προσπάθειες, ώστε η ΠΟΓΟ να καταστεί χώρος πραγματικής ζύμωσης, επιμόρφωσης, έκφρασης άποψης και ενεργοποίησης των γυναικών στη βάση των νέων δεδομένων και αυξημένων αναγκών της εποχής μας εργαζόμενες με συνέπεια ώστε να ξεπεραστούν τα όποια οργανωτικά προβλήματα μέσα από τους πιο κάτω πυλώνες:

• Περιεχόμενο δράσης

Το περιεχόμενο της δράσης μας θα πρέπει να αναβαθμιστεί ακόμη περισσότερο, ώστε να προκαλείται ενδιαφέρον γύρω από τα προβλήματα των γυναικών. Τα θέματα με τα οποία ασχολείται το κίνημα, θα πρέπει να συνεχίσουν να είναι βγαλμένα μέσα από τις αναζητήσεις και τους προβληματισμούς των ίδιων των γυναικών βασισμένα στο τετράπτυχο, επαφή, μελέτη, διαμόρφωση πολιτικών, συλλογική διεκδίκηση.

Εκτιμούμε ότι η δράση που αναπτύχθηκε στο διάστημα που μεσολάβησε από το 13^ο Συνέδριο και μετά, ήταν υπό τις περιστάσεις αρκετά πλούσια και δυσανάλογα μεγάλη σε σχέση με τις οργανωτικές μας δυνατότητες. Αξιοποιώντας την 70χρονη εμπειρία και στη βάση των κατευθύνσεων της καθοδήγησης, πραγματοποιήθηκαν διάφορες δράσεις και εκδηλώσεις, κύρια σε κεντρικό και επαρχιακό και πιο μεμονωμένα σε τοπικό/περιφερειακό επίπεδο, με βα-

σικό στόχο την ανάδειξη, καταπολέμηση των έμφυλων ανισοτήτων και διακρίσεων, των συνεπειών της λιτότητας και πρόσφατα της πανδημίας COVID 19.

Συνεχίσαμε την αγωνιστική πορεία, αυξάνοντας και εμβαθύνοντας την ακτιβιστική παρέμβαση της ΠΟΓΟ. Καθιστώντας ακόμη πιο ορατό το κίνημα, διοργανώσαμε σωρεία κινητοποιήσεων είτε αυτόνομα, είτε σε συνεργασία με το Γραφείο Γυναικών ΠΕΟ και συμμετείχαμε στους αγώνες που αφορούσαν τη λύση και επανένωση της πατρίδας μας διοργανώνοντας εκδηλώσεις επαναπροσέγγισης και διατηρώντας την επαφή με τις συναγωνίστριες Τουρκοκύπριες.

Είναι σίγουρα πολλά τα ζητήματα με τα οποία ασχοληθήκαμε. Επιγραμματικά καταγράφουμε:

- Όλες οι επαρχίες πραγματοποιισάν τις καθιερωμένες εξορμήσεις και πολιτικές εκδηλώσεις προς τιμήν της 8ης Μαρτίου και συμμετείχαν στο μέτρο των δυνατοτήτων τους σε όλες τις παγκύπριες κινητοποιήσεις, εκδηλώσεις, εκστρατείες.
- Πραγματοποιήθηκαν δεκάδες συζητήσεις, διαλέξεις και εκδηλώσεις σε όλη την Κύπρο με διάφορα θέματα όπως η έμφυλη βία, η σεξουαλική κακοποίηση, η αύξηση των γυναικών στην πολιτική ζωή, η καταπολέμηση των στερεοτύπων, η υγεία των γυναικών, οι κοινωνικές παροχές, το ΓΕΣΥ, η τοπική αυτοδιοίκηση, η παγκόσμια ειρήνη, οι ευρωπαϊκές πολιτικές.
- Πραγματοποιήθηκαν πολιτιστικές εκδηλώσεις, εκδρομές/οδοιπορικά, σε Κύπρο και Ελλάδα, επισκέψεις σε ιδρύματα, διάφορους φορείς, λαϊκές βραδιές.
- Συμβάλουμε στο πλευρό του ΑΚΕΛ σε όλες τις εκλογικές αναμετρήσεις με εκδηλώσεις / συγκεντρώσεις σε σπίτια με την παρουσία

στελεχών του Κόμματος για άμεση επαφή και ενημέρωση του κόσμου μας.

- Το Γυναικείο Κίνημα ΠΟΓΟ στάθηκε και συνεχίζει να στέκεται αλληλέγγυο στους λαούς και τις γυναίκες που δέχτηκαν και δέχονται επιθέσεις και αποκλεισμούς από ΗΠΑ, ΝΑΤΟ, και κάθε ιμπεριαλιστικό μηχανισμό, τασσόμενο ενάντια σε όσους σπέρνουν πολέμους, φτώχεια, προσφυγιά. Η δράση της ΠΟΓΟ στην Παγκόσμια Δημοκρατική Ομοσπονδία Γυναικών (ΠΔΟΓ), και ως Αντιπρόεδρος Ευρώπης, υπηρετεί ακριβώς αυτόν το στόχο.
- Με συχνές ανακοινώσεις και Δελτία Τύπου αναδεικνύαμε την ετοιμότητα της οργάνωσης και την αγωνιστική κατεύθυνση σε ζητήματα της επικαιρότητας και δράση.

Ως ζωντανό κομμάτι της κυπριακής κοινωνίας, η ΠΟΓΟ, παρακολουθεί με ενδιαφέρον την κάθε πτυχή της ζωής, διατυπώνει υπεύθυνα θέσεις και εισηγήσεις. Συνεχώς προβληματίζεται για νέες μορφές δράσης και εμπλουτισμού του περιεχομένου τους, με διαδραστικότητα, με επιχειρήματα και ιδέες που βοηθάνε στην πολιτικοποίηση της γυναίκας, στο ξερίζωμα προκαταλήψεων, στη σωστή τους ενημέρωση. Την ίδια στιγμή απαιτείται ιδεολογική αντιμετώπιση, η οποία να λαμβάνει υπόψη με ποια επιχειρήματα η αστική προπαγάνδα επηρεάζει τις γυναίκες, ιδιαίτερα τις νεότερες ηλικίες.

Η ιδεολογική θωράκιση όλων των μελών των καθοδηγητικών οργάνων του κινήματος, αποτελεί βασική προϋπόθεση για ιδεολογικοπολιτική συνειδητοποίηση τους, αλλά και για την αντιμετώπιση της κόπωσης, ρουτίνας, ή της τυπικότητας στην προώθηση καθηκόντων, και στην αντικειμενική ερμηνεία των προβλημάτων εφόσον θα αναγνωρίζονται οι αιτίες που τα γεννούν.

Η βαθύτερη μελέτη των θεμάτων φύλου και του γυναικείου ζητήματος θα συμβάλει στην συνειδητοποίηση των γυναικών. Δεν είναι εύκολος δρόμος αλλά είναι ο δρόμος που θα είναι βιώσιμος σε βάθος χρόνου και θα οδηγεί σε ένα μαζικό διεκδικητικό Κίνημα, αποκούμπι και σημείο αναφοράς της κάθε γυναίκας.

Ταυτόχρονα, η αγωνιστική δράση της ΠΟΓΟ θα συνεχίσει να συναντιέται με τη δράση του Λαϊκού Κινήματος. Ενώνουμε τις δυνάμεις μας, διατυπώνουμε κοινά αιτήματα, παίρνουμε αγωνιστικές πρωτοβουλίες.

● Ο ρόλος και η συμμετοχή νέων γυναικών στη δράση της ΠΟΓΟ

Κρίσιμο ζήτημα, το οποίο μας απασχολεί σοβαρά, είναι κατά πόσο η δράση την οποία αναπτύσσουμε, προσελκύει τη συμμετοχή και παραμονή νέων γυναικών στο κίνημα, ιδιαίτερα σε δύσκολες φάσεις.

Η γυναίκα της Κύπρου ζει και δραστηριοποιείται μέσα σε πολύ δύσκολο και εχθρικό περιβάλλον. Σε μια χώρα που «σκοτώνει» την κοινωνική αλληλεγγύη, που θεοποιεί το χρήμα, και που προσπαθεί να μετατρέψει τη γυναίκα σε υποκατάστατο του κράτους πρόνοιας, χωρίς ουσιαστικά στηρίγματα στους πολλαπλούς της ρόλους, θύμα εκμετάλλευσης, διακρίσεων και σεξισμού. Επιπλέον οι πολιτικές που εφαρμόζονται από τους κυβερνώντες και την Ε.Ε, αλλά και με αφορμή την πανδημία και την οικονομική κρίση προκαλούνπισωγύρισμα στη θέση της γυναίκας.

Αποτέλεσμα του όλου σκηνικού είναι η αποστασιοποίηση των γυναικών και η απουσία ενδιαφέροντος από πλευράς τους, εξαιτίας της σκληρής καθημερινότητας και των πολλαπλών τους ρόλων. Το

ΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ 14^ο ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΠΟΓΟ

πρόβλημα γίνεται πιο έντονο στις πιο νέες ηλικίες, όταν οι γυναίκες αποκτούν οικογένεια ή θέλουν να αποκτήσουν και δεν έχουν στηρίγματα για να τα βγάλουν πέρα στις δύσκολες αυτές συνθήκες. Είναι γι' αυτό που πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στη λήψη μέτρων που να βοηθούν τη γυναίκα να συμμετέχει ενεργά σε μαζικές διαδικασίες, ιδιαίτερα της νέας μητέρας, όπου και απαιτείται έμπρακτη κρατική στήριξη.

Την ίδια στιγμή, είναι απαραίτητο, μέσα από συνεχείς προσπάθειες να αυξήσουμε περαιτέρω την επαφή μας με τις νέες γυναίκες και όχι μόνο. Να βρισκόμαστε κοντά στα προβλήματα τους και να αναδεικνύουμε με μεγαλύτερη αποφασιστικότητα, την πραγματική διάσταση και τον ταξικό χαρακτήρα του γυναικείου ζητήματος, συνδέοντας το με τα σύγχρονα προβλήματα που αντιμετωπίζει η γυναίκα της Κύπρου, ιδιαίτερα αυτή που προέρχεται από τα λαϊκά και ασθενέστερα στρώματα του πληθυσμού.

Η καθοδηγητική δράση θα πρέπει να φέρνει στο κέντρο της προσχής το χαρακτήρα του κινήματος της ΠΟΓΟ, που στόχο έχει να κερδίσει τις γυναίκες με την πολιτική και την πάλη για τα προβλήματα των διακρίσεων, σε συνδυασμό με τα μαζικά-πολιτικά-ιδεολογικά-οργανωτικά καθήκοντα.

Εκτιμούμε ότι χρειάζεται πολλή δουλειά για την επίτευξη αυτού του στόχου. Και γίνεται πιο επιτακτικό όσο οι νέες γυναίκες, μένουν εγκλωβισμένες και ευάλωτες στην ανασφάλεια, στη μοιρολατρία, του ότι τίποτα δε γίνεται, ή στην αυταπάτη της προπαγάνδας εκείνων των πολιτικών δυνάμεων, πως τάχα μπορούν να διαχειριστούν την κρίση προς όφελος των λαϊκών στρωμάτων, αφήνοντας ανέγγιχτους τους πραγματικά υπαίτιους.

• Το ρόλο των μελών καθοδηγητικών σωμάτων και στελεχών του κινήματος

Είναι αποφασιστικής σημασίας στην υλοποίηση των συνεδριακών αποφάσεων και νέων στόχων του κινήματος. Τόσο το Γενικό και Εκτελεστικό Συμβούλιο, όσο και τα Επαρχιακά Συμβούλια, τα Περιφερειακά και Τοπικά Κινήματα, θα πρέπει να κατανοήσουν τη σημαντικότητα της αύξησης των προσπαθειών βελτίωσης της λειτουργίας τους, η οποία να εκφράζεται με τη ζωντανή και σταθερή συμμετοχή, όσο γίνεται περισσότερων γυναικών.

Ο ρόλος των στελεχών δεν θα πρέπει να εξαντλείται στην παρουσία τους στις συνεδριάσεις των σωμάτων στα οποία ανήκουν. Θα πρέπει να μεταφέρουν τις αποφάσεις προς τη βάση του Κινήματος, διατηρώντας ζωντανή την επαφή μαζί της, να ελέγχουν, να καθοδηγούν και να εμπνέουν, να αφουγκράζονται τις αναζητήσεις και τους προβληματισμούς των γυναικών, την επικαιρότητα των θεμάτων, έτσι που να γίνεται σωστή αξιολόγηση των στόχων και της δράσης του κινήματος.

Βασικός παράγοντας επιτυχίας είναι η ιδεολογική επιμόρφωση, ο σωστός προγραμματισμός, ο έλεγχος, η επαφή με τη βάση όλων των στελεχών της ΠΟΓΟ, από πάνω μέχρι κάτω, καθώς και η καταπολέμηση της αναβλητικότητας και του εφησυχασμού.

■ Τα μέλη του Εκτελεστικού Συμβουλίου, θα πρέπει να παρακολουθούν, να μελετούν και να προτείνουν για το πώς η ΠΟΓΟ θα ξεδιπλώσει πλούσια, πρωτότυπη, πλατιά και ουσιαστική σειρά δράσεων και παρεμβάσεων, με στόχο να ανάγουμε στην κορυφή της κοινωνικής ατζέντας τα θέματα ισοτιμίας.

- Η συμβολή των μελών των Επαρχιακών Συμβουλίων καθώς και των μελών του Γενικού Συμβουλίου, είναι καθοριστική τόσο στο ξεδίπλωμα της δράσης όσο και στις προσπάθειες για συμμετοχή περισσότερων γυναικών στο κίνημα. Η αύξηση της ενεργούς δραστηριοποίησης όλων, θα δημιουργούν τις προϋποθέσεις για μεγαλύτερη παρέμβαση και δραστηριοποίηση του Κινήματος τόσο σε κάθε επαρχία ξεχωριστά όσο και σε κεντρικό επίπεδο.
- Τα μέλη των περιφερειακών και τοπικών κινήματων, είναι σημαντικό να συμμετέχουν ενεργά στη ζωή του Κινήματος και της περιφέρειας αλλά να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες αξιοποιώντας τις γνώσεις και τα ενδιαφέροντα τους.
Την ίδια στιγμή τα μέλη των καθοδηγητικών σωμάτων θα πρέπει:
- Να αφουγκράζονται τις ανησυχίες, τις αναζητήσεις, τους προβληματισμούς των γυναικών και την επικαιρότητα των προβλημάτων.
- Να βρίσκονται δίπλα και αλληλέγγυα στις γυναίκες.
- Να κτίζουν γέφυρες επικοινωνίας και ενότητας με τα μέλη των κινήματων και να δημιουργούν σχέσεις εμπιστοσύνης μεταξύ τους.

Τα Επαρχιακά Κινήματα

Όλες οι Επαρχιακές Καθοδηγήσεις, εκτός από τις τρέχουσες υποχρεώσεις τους, σε σχέση με τη λειτουργία του Κινήματος στην επαρχία τους, οφείλουν να εντείνουν τις προσπάθειες και τους ρυθμούς δουλειάς για διασφάλιση άμεσης επικοινωνίας και παροχής δυνατότητας συνεχούς υποστήριξης της λειτουργίας των Περιφερειών και των Τοπικών Κινήματων, ώστε να καταστούν ζωντανοί οργανισμοί σε κάθε τομέα. Στόχος είναι σταδιακά να επιτευχθεί:

- Συχνή επαφή των καθοδηγητικών στελεχών με όλα ανεξαιρέτα τα Τοπικά Κινήματα.
 - Συχνή επικοινωνία με τα Περιφερειακά και Τοπικά Κινήματα.
 - Ενεργοποίηση νέων γυναικών στις τοπικές επιτροπές και κινήματα.
 - Ενεργοποίηση των Τοπικών Κινήματων στις τοπικές κοινωνίες.
 - Ανάπτυξη πρωτοβουλίας με θεματικές συζητήσεις - εκδηλώσεις στους Τομείς και στις Περιφέρειες.
 - Αυξημένη συμμετοχή γυναικών στα Δημοτικά και Κοινοτικά Συμβούλια, στα ΣΚΕ, Συνδέσμους Γονέων ή άλλους τοπικούς φορείς.
 - Ιδεολογική επιμόρφωση στελεχών.
- Πεδία αγώνα αποτελούν και:
- Τα θέματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η εφαρμογή εφικτών λύσεων σε προβλήματα της καθημερινής ζωής (γειτονιές, οικογένεια, κοινά ενδιαφέροντα κ.α.).
 - Η εξειδίκευση προβλημάτων και αναζήτηση λύσεων, (μεθόδευση δράσεων και κλιμάκωσή τους).
 - Τα τοπικά, περιβαλλοντικά, πολιτισμικά θέματα.
 - Η προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών.

Τα Τοπικά και Περιφερειακά Κινήματα

Το διάστημα που ανασκοπούμε από το προηγούμενο συνέδριο, με τις ιδιαίτερες πολιτικές κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες, καθώς και τα οργανωτικά προβλήματα που συνεχίζουμε να αντιμετωπίζουμε ως κίνημα, δεν επέτρεψαν να προωθήσουμε σε ικανοποιητικό βαθμό τη λειτουργία δομών που αποφασίσαμε, γι' αυτό

ΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ 14^ο ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΠΟΓΟ

και δεν μπορούμε να εκτιμήσουμε σωστά την όλη κατάσταση σε σχέση με αυτές τις δομές. Ωστόσο η προγραμματισμένη λειτουργία με στόχους, απαιτεί επαγρύπνηση και ετοιμότητα τέτοια, ώστε η αγωνιστική παρουσία σε κάθε πρόβλημα που προκύπτει τοπικά, περιφερειακά, επαρχιακά και κεντρικά να είναι εμφανής. Το ζήτημα της λειτουργίας και ανάπτυξης των τοπικών και περιφερειακών κινημάτων αποτελεί το σημείο «κλειδί» στην ανάπτυξη του κινήματός γενικά.

Θεμέλια της ΠΟΓΟ είναι τα τοπικά και περιφερειακά κινήματα που απευθύνονται στις γυναίκες της πόλης, του χωριού, της κοινότητας και τις καλούν στο συλλογικό και οργανωμένο αγώνα για να διεκδικήσουν όλα αυτά που τους ανήκουν και τους στερούν οι δυνάμεις της αντίδρασης προκειμένου να εξυπηρετήσουν τα συμφέροντα του κεφαλαίου και των επιχειρηματικών ομίλων.

Τα τοπικά και περιφερειακά κινήματα αποτελούν τους οργανωμένους πυρήνες του μαζικού γυναικείου κινήματος, οι οποίοι θα πρέπει να λειτουργούν προγραμματισμένα με στόχους, χρονοδιάγραμμα δουλειάς και να αποτελούν φυτώριο ανάπτυξης στελεχών. Αποτελούνται από τις τοπικές και περιφερειακές επιτροπές και όλες τις γυναίκες που δραστηριοποιούνται γύρω από αυτές. Η αγωνιστική τους παρουσία σε κάθε πρόβλημα που προκύπτει τόσο τοπικά όσο και κεντρικά πρέπει να είναι εμφανής ώστε να καθιστούν την ΠΟΓΟ ορατή στην κοινότητα.

Μέσω της σωστής λειτουργίας των τοπικών και περιφερειακών κινημάτων, επιτυγχάνεται αποκέντρωση δουλειάς, ξεδιπλώνεται η δράση πλατιά στις γυναίκες, που πρέπει και να εμπιστευόμαστε και

να βοηθάμε. Αυτό θα συμβάλει ουσιαστικά και στην ανάδειξη νέων στελεχών μέσω της προώθησης και ενθάρρυνσης της στελεχειακής ανανέωσης σε όλα τα επίπεδα του Κινήματος και στη σύνθεση των σωμάτων.

Η ανάδειξη νέων στελεχών στο κίνημα μας είναι ζήτημα πρωταρχικής σημασίας και απαιτεί διαμόρφωση ολοκληρωμένης πολιτικής ανάδειξης νέων στελεχών. Απαιτεί συνεχή και επίπονη δουλειά που ωστόσο πρέπει να ιεραρχήσουμε ψηλά στις προτεραιότητες μας.

Τα όποια θετικά βήματα, θα σταθεροποιούνται, όσο τα Τοπικά Κινήματα σε μια περιφέρεια, με τη βοήθεια της περιφερειακής συντονίστριας και επαρχιακής καθοδήγησης, αφομοιώνουν το κύριο καθήκον τους, δηλαδή την οργάνωση της πολύμορφης, μαζικής, πολιτικής πάλης των γυναικών, σε συνδυασμό με την πλούσια ενδοκινηματική ζωή. Σημασία έχει και η σχέση την οποία θα οικοδομήσει η συντονίστρια με τα μέλη της περιφερειακής και τοπικής επιτροπής.

Ταυτόχρονα, το κάθε Τοπικό Κίνημα θα πρέπει να βρίσκεται σε συνεχή επαφή και συνεργασία και με την οργανωμένη βάση του Λαϊκού Κινήματος τοπικά, για ανάπτυξη κοινής, καλά σχεδιασμένης και συστηματικής δράσης.

Βασικό εργαλείο στα χέρια κάθε Περιφερειακής συντονίστριας αλλά και υπεύθυνης επιθεωρήτριας, είναι η καλή γνώση της οργανωτικής κατάστασης του τοπικού κινήματος που αναλαμβάνει. Σε αυτό θα βοηθήσει ολοκληρωμένη οργανωτική καταγραφή του κάθε τοπικού κινήματος ξεχωριστά, ώστε ανά πάσα στιγμή να γνωρίζουμε τις δυνατότητες αλλά και τις αδυναμίες του κάθε κινήματος.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Με κριτική προσέγγιση στις θέσεις προς το 14^ο Παγκύπριο Συνέδριο του Κινήματος της ΠΟΓΟ, με ειλικρινή και δημοκρατικό διάλογο, μπορούμε να πάρουμε αποφάσεις που θα ισχυροποιήσουν ακόμη περισσότερο το ρόλο του κινήματος μας στην προώθηση της ισότητας και ισοτιμίας. Αποφάσεις που θα μας φέρουν πιο κοντά στους στόχους και τα οράματα μας.

Μέσα από τους αγώνες και τη δράση μας είναι που θα ενώνονται όλο και περισσότερες γυναίκες μαζί μας, αυτές που βιώνουν τις διακρίσεις, την εκμετάλλευση και την καταπίεση και θέλουμε να τις εμπνεύσουμε με τις με αξίες της συλλογικής πάλης, της αγωνιστικής στάσης ζωής.

Ο δρόμος είναι ανηφορικός και χρειάζεται να δουλέψουμε για να βελτιώσουμε τις πιο αδύνατες πλευρές της δράσης μας, έτσι που το κίνημα όχι μόνο να προσελκύει γυναίκες στις γραμμές του και να γίνεται αποτελεσματικότερο στη διαμόρφωση αγωνιστικής στάσης των γυναικών για αντιμετώπιση των προβλημάτων τους, αλλά να προωθεί αυτά τα προβλήματα και να κατακτά λύσεις. Το κάλεσμά μας για μεγαλύτερη ενεργοποίηση και ανάπτυξη πρωτοβουλίας, θα

πρέπει να φθάσει στην πλειοψηφία των στελεχών μας

Το σύνθημα του Συνεδρίου: **«Οι γυναίκες μπροστά! ΙΣΟΤΙΜΙΑ-ΕΠΑΝΕΝΩΣΗ-ΕΙΡΗΝΗ»**, σηματοδοτεί όλους τους πιο πάνω στόχους. Επιβάλλεται με γρηγορότερους ρυθμούς όσο ποτέ άλλοτε οι γυναίκες να μπουν άμεσα και με γρηγορότερους ρυθμούς μπροστά σε κάθε αγώνα για ισοτιμία – επανένωση- ειρήνη.

Το σύνθημα αυτό τόσο πριν, όσο και την επόμενη του Συνεδρίου θα πρέπει να φτάσει και να αναλυθεί σε κάθε γυναίκα και να την καλούμε να δραστηριοποιηθεί, να μπει στις γραμμές του αγώνα μας. Η αμφίδρομη επικοινωνία της ΠΟΓΟ με την κοινωνία θα πρέπει να συνεχίσει και ν' αποτελεί το βασικό μέσο μεταφοράς των πολιτικών θέσεων και προτάσεων μας.

Με καθοδηγητή την 70χρονη ιστορία του κινήματος μας ΠΟΔΓ – ΠΟΓΟ, θα συνεχίσουμε τον πρωτοποριακό ρόλο, μέχρι που η γυναίκα της Κύπρου, να βρει τη θέση που της αξίζει στην κοινωνία! '

Όλες μαζί τιμώντας την ιστορία συνεχίζουμε δυναμικά για να γράψουμε νέες σελίδες σε αυτήν με τις **Γυναίκες Μπροστά! για ΙΣΟΤΙΜΙΑ-ΕΠΑΝΕΝΩΣΗ-ΕΙΡΗΝΗ!**

Οι γυναίκες μπροστά!
Ισότητα - Επανένωση - Ειρήνη